

50487

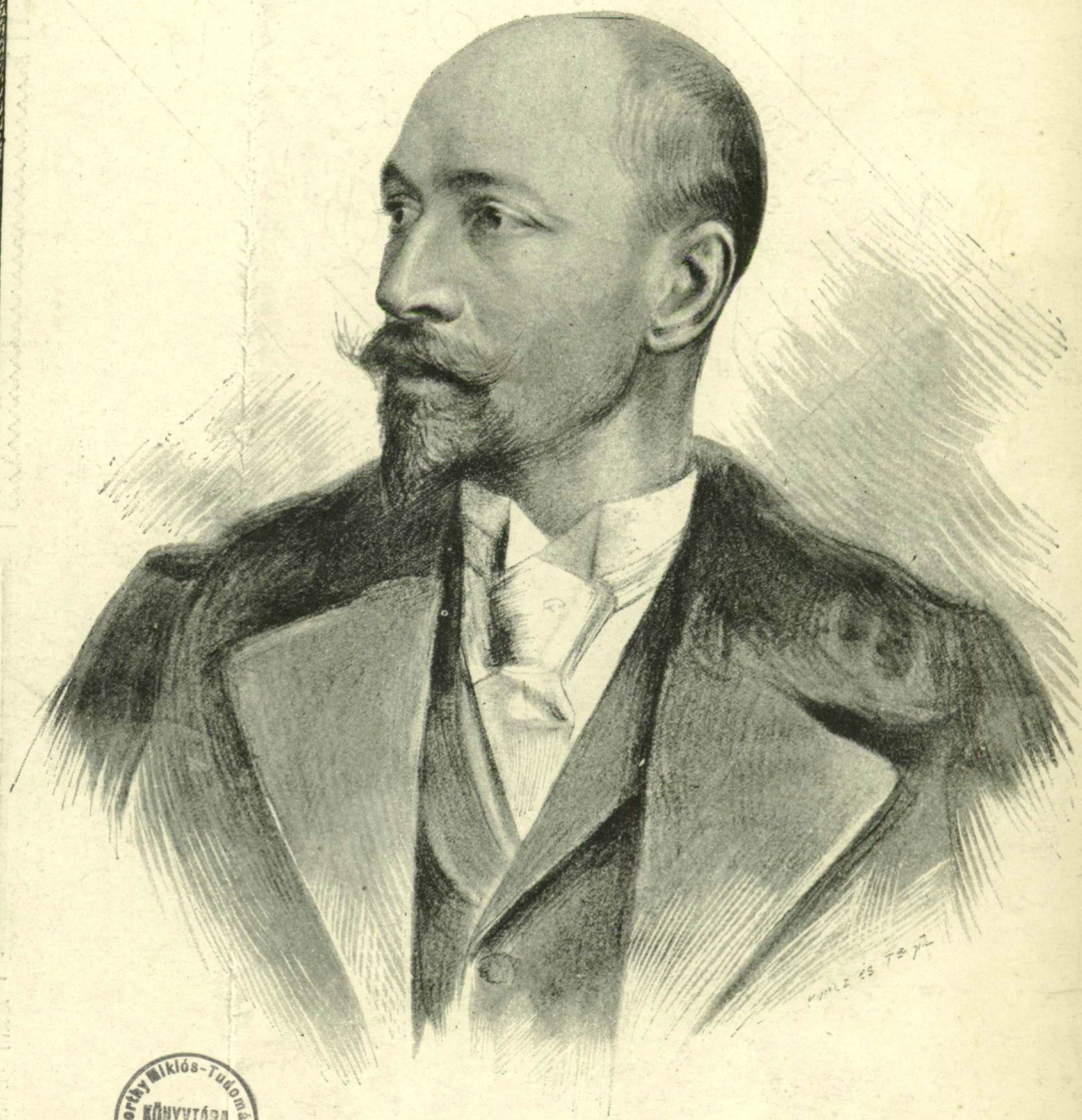
A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

26. szám.

VÁGÓ PÁL.

*
Elegáns angol nyári-
öltönyök 18 forinttól feljebb
beszereshetők

Deutsch F. Károly

fűzfissabónál
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. Erzsébet körút 1. sz.

Vasmuth-féle
tyukszem-gyűrű
az
órában

3-szor 24 óra alatt meggyógyít
minden

tyukszemet.

Egy óra ára 60 kr, vidékre 80 kr előzetes
beküldése mellett bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszerár
Király-utca 12. szám.

Dr. Lengiel Fr.-féle Nyirfabalzsam.

Kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szépitő-szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint, balzsammá alakíttatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balzsam kisimítja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifju arczzint, a bőrnek fehérseget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot, anyajegyeket, orrverességet, bőratkát, s a bőr minden más egyéb tisztátalanságát.

Ára egy korsónak, használati utasítással együtt 1 forint 50 kr.

Kapható minden jobb gyógyszerárban.

A nyirfabalzsam hatását előmozdítja a Dr. Lengiel Opo-Crème-je, egy adag 60 kr és

Dr. LENGIEL Benzoeszappana 60 és 35 krajczár.

Főraktár: TÖRÖK J. gyógyszerár, Budapest, Király-utca 12. szám.

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

Alsó-Tátrafüred

940 méter tengerszín feletti magasságban, vasas lápfürdőivel, vizgyógyintézzel; törpefnyő és ásványvizfürdőivel első rangu climaticus gyógyhely. Tiszta alpesi levegő, kristálytisza ivóvíz. Fürdőorvos Dr. Papp Samu orsz. képviselő. 200 kényelemmel berendezett szoba, kitűnő vendéglő. — Az elődínyben 20 forintért teljes Pensio, t. i. lakás és egész ételmezés, m. kir. posta, távirida és telefonhivatal. Tudakozódást vagy lakásmegrendelést az alulírott-hoz kérjük czimezni.

A Késmárki Bank Részvénytársulat nevében:

HORN VALÉR, fürdőigazgató,
Alsó-Tátrafüreden (Szepesmegye.)

Med. u. dr. Dembitz Mátyás, Kerepesi-ut 12.
Fog-

torok-, orr- és gége-orvos,

Műfogak, fog- és gyöktömés.

Foghuzás (érzéstelenítés vagy altatás mellett).

Rendel d. e. 9-11-ig, délután 3-5-ig.

Ugyanott kapható

dr. DEMBITZ-féle antiszeptikus szájvíz 1 frt, fogpor 40 kr.

Képes árjegyzék: a) harmokákról; mechanikai zeneművekről és zenélőszárgyakról; c) minden egyéb hangszerről, hangszerekkelről és hurorkülön kiadásokban ingyen és bérmentve küldetik.

Sternberg Ármán és Testvére
és. és kir. szab.
HANGSZER-IPAR
Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. sz.
Javítások pontosan teljesítettnek.

MÉJELÉN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre > 5.—
 Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körut 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— Budapest, Junius hó 30. —

Jelen számunk az utolsó ez évnegyedben. Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy előfizetésük megújítása iránt hova előbb intézkedni sziveskedjenek.

Nyári hűsölőkre, fürdőhelyekre előfizetőinknek pontosan utánuk küldjük a lapot.

A HÉT előfizetési ára: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr.

Bekötési tábla a január—juniusi félévi folyamhoz bérmentve 1 frt 30 kr.

A HÉT szerkesztősége és kiadóhivatala.

VII., Erzsébet-körut 6. szám.

Krónika.

Kaszárnya-szellem.

— junius 27.

A psemizli tizenhárom huszár esete izgatja az embereket. Kivégeztetésök hírét kétkedve fogadták, mivel szörnyűségénél fogva hihetetlen, a czáfolatát még kétkezdőben fogadták, mivel katonáéktól ez a szörnyűség csakugyan kitelik. A szegény magyar fiukat sajnálják, de katonáék ellen akkora az antipátia, hogy szívesen rónak rovásukra ezt a vérengzést is.

A psemizli eset nem mulhatott el anélkül, hogy a katonai büntetőtörvény megalkotását nyomatékosan meg ne sürgessék. A friss vér elevenítően hat az ítélőre s gazdagítja a gondolkodását. Nincs jobb alkalom a halálbüntetés ellen való izgatásra, mint egy ártatlanul felakasztott ember esete; soha ékesszólóbban nem lehet a párbajt elítélni, mint mikor egy derék családapa szívenlőve roskad össze a becsület mezején. Ezeknek az alkalmi mozgalmaknak csak az a hibájuk, hogy az alkalommal együtt ők is — minden eredmény nélkül — feledségbe merülnek.

De meg más is. Az áldozat párologó vére az áldozatról lemos minden foltot s rákeni az intézményre, melynek áldozata lett. A kérdés egyoldaluan komprimálódik: szükség volt-e arra, hogy az az ember meghaljon? A psemizli eset is olyképen tünteti föl a katonai igazgatszolgáltatást: hát emberséges-e az olyan törvény, mely egy emberért tizenhárom ember vérének kívánja?

Istenem, hát ki ne sajnálná szíve mélyéből a szegény fiukat még most is, hogy a rémhír kacsának bizonyult. Még élnek, még szenvednek s valószínűleg nem is kerülnek a sortüz elé. De iszonyu sors vár rájuk, a katonai paragrafusokat a leghumánusabb hajlandóság sem magyarázhatja úgy, hogy hosszú, jobban mondva örökös rab-ság ne méressék rájuk. Ha csakugyan főbe lőtték volna őket, talán jobb is volna rájuk nézve s a velők érző magyar nép megsíratná őket, a nép poézise balladában énekelné meg tragédiájukat s még jobban gyűlölné a németet és a közös hadsereget, mint eddig. A részvét annál mélyebb, mivel tehetetlenül áll a tény előtt, hogy a szegény fiuknak csakugyan bűnhődniök kell, mert embert ölték, elkeseredésökben, a végsőig elcsigázva, de mégis — ölték. S nem az 1855-ki császári pátens, hanem az emberi kegyetlen igazságérzet kívánja meg, hogy bűnhődjenek.

Azt is koncedálja a közérzet, hogy a katonaság büntető paragrafusai szigorubbak a polgáriaknál. A katonaság homogén szervezet, melybe az egyesek emberi kvalitásait részben elvesztve beleolvadnak. Etikájuk a fegyelem, törvényük a főlebbvaló parancsa. Szigorúság szoríthatja csak az embereket abba a természetellenes életformába, mely maga is csak uniformis. Akiket továbbá emberölésre dressiroznak, azok érzésökben is robusztusabbakká lesznek s csak súlyosabb kényszereszközöknek hódolnak meg.

Sem a galicziai véritélet, sem a lemészárolt őrmester lekaszabolása, sem azok a sűrű-hangu panaszok s szomoruan gyakori öngyilkosságok, melyek a katonai szigorított, emberellenes életforma következményei, voltaképpen nem hozhatók kapcsolatba a katonai igazgatszolgáltatással. A császári pátens tételei kegyetlenek, embertelenek, enyhítésöket okvetetlenül megkivánhatják a mi időnk katonái, akik békésebb, emberségesebb jogérzet mellett nőttek föl. Ám akármilyen humánusan csinálják az új törvényt, mégis csak kegyetlen, embertelen lesz, mivel kegyetlen, embertelen minden büntetés, mely nagy büntetést torol meg s a katonai élet voltaképpen csupa nagy büntetés ismer csak.

Ami a szolgáló katonákat elkeseríti, ami a háromkapitulációs őrmestereket kannibálökká teszi s az előléptetésre hiába váró hadnagyokat zsarnokokká, a polgári közvéleményt pedig a katonai szellem ellen lázítja, sem a kegyetlen pátens, sem a hadseregben uralkodó elvek, hanem valami, minek deklarálását minden esztendőben

örömmel hallgatjuk a külügyminisztertől: hogy a béke biztosítva van.

Csakugyan, a béke biztosítva van s a hadsereg elfajul. A béke kedvéért izzadunk vért, a béke kedvéért tartunk hadsereget, egy intézményt, mely harczra való volna. A fegyveres béke nemcsak kifejezésben paradox, hanem a valóságban is az. A boszniai okkupáció óta tizenhét esztendő múlt el, akkor sem vett részt benne az egész hadsereg. A katonák érzésökben, gondolkodásukban s különösen életmódjukban teljesen elvesztették tulajdonképeni hivatásuk érzetét s a folytonos konzerválást, meddő kiképzést, gyakorlást, sorozást, ide-odahelyeztetést, a gombok fényesítését, a szalmazsákok mosását és az unalmat tudják kötelességöknek. A béke az *aussterbe-élet*re helyezte a katonai szellemet s megteremtette a kaszárnya-szellemet. Kicsinyes, durva, kegyetlen szellem, paródiája a katonai szellemnek, ahogy a katonai élete béke idején is paródia. Ime, egy óriási, unalmas épület, minden kapujánál őrség, mely az idegent visszautasítja. Ebből kivonulnak, oda bevonulnak, tisztitanak, ami holnap ismét piszkos lesz, oktatnak katonákat, akik három esztendő múlva elmennek s jönnek újak, akiket újból ki kell tanítani — a békés polgári élet számára. Szalutálnak, glédába állnak, engedelmességből parancsolnak és parancsból engedelmeskednek. Minek? Meddig? Kard van az oldalukon, puská a vállukon, harcz, vér, ostrom nélkül. Meddő, tartalmatlan élet, mely megbénítja az erőt, zsibbasztja a gondolkodást és kiöl minden egyéb érzést — az unalmon kívül. Ez a vegetáló életmód bizonyos spleent nevel a hivatásos katonák lelkében, az teszi őket elkeseredettekké, kegyetlenekké, valamint a vén professzorok a folytonosan elülről kezdődő pensum mellett mogorvák, a postatisztek örökös reczeficze-írásban gorombákká válnak. A katonai élet gépies élet s az ember nem született géphez.

Ez a kaszárnyaszellem oka minden bajnak s ezért nem lehet a bajokon segíteni. A német sereg, a francia sereg is ép oly kicsinyes, kegyetlen szellemben tesped, mert azoknak is hiányzik a háború. A mi speciálitássá teszi a mi katonai mizeriáinkat, az a polgári temperamentumunk különös reagálása e szellem iránt. A németek a *Fliegende Blätter*-ben foglalkoznak a hadseregükkel, a francziák vaudeville-ekben parodizálják. Ők lenézik s kifigurázzák a kaszárnya-szellemet, mi elkeseredünk rajta és vezérczikkekben dörgünk ellene. Mi jól teszszük, mert emberségesen érzünk, ők jól teszik, mert logikusan gondolkodnak. A béke az oka s csak a háború segít rajta. Ezen az áron azonban nem kérünk orvoslást. Ha ma megfujnák a harci trombitát, a legénységnek nem volna panasza az őrmestere ellen, az őrmester nem kizárná a legényeit. Van, akin bosszuját, esztendők tespedésében szunnyadó harczikédvét kitölthesse. A kaszárnya falai tágulnának, a fegyver, az alá-fölérendeltség, a paragrafus, a gomb, a szalmazsák, a szalutálás és őrtállás mind eltöprel a hatalmas, igazi katonai elv előtt, melynek hatalmát jobban érzik a császári pártens avult paragrafusainál: ez az elv az ellenség előtt való egyenlőség.

Háboruban nemcsak a golyó nem különböztet meg tisztet, bakát, hanem a baka sem, a tiszt sem. Bajtársak valamennyien. S a békében vérszopó strázsamesterek a háboruban szerető, kiméletes, segítő és önfeláldozó barátokká válnak, valamint az oroszán is megszelídül, ha a zárt ketreczből az ő végtelen sivatagába kerül vissza.

Semper.

Csütörtök délután.

Velin-papír. Arany-szegélyes.

Ő irta valaha.

Minden betűje oly szeszélyes,

Oly vad, mint ő maga.

Elokvastam vagy kétezerszer,

Pedig két sor csupán:

Legyen szerencsénk önhez egyszer

Csütörtök délután.

Vonalzott, üzleti papíron

Üzente a papa:

Szerelmes verseket ne írjon

A lányomhoz maga.

Ha szereti, ajánlom önnek,

Hogy nézzen más után —

*Mint akik *jourjaimra* jönnek*

Csütörtök délután.

Gyűrött levél. Minden sorába'

Egy csunya tintafolt.

Az, aki irta, bizonyára

Síró kedvébe' volt.

Az egyik csuf pecsét a végén

Egy könyecsepp volt talán —

Önt sohse fogom látni már én

Csütörtök délután.

Hollandi áztatott boríték,

Litografált papír...

Szemem tüzel, mint hogyha sírnék,

Az arcom csupa pír.

Kezem, amelyik tartja, reszket —

Pedig két sor csupán:

Jelentem önnek, eljegyeztek

Csütörtök délután.

Makai Emil.

A legnehezebb viszonyok között mindig egy semmi volt az, amely a legnagyobb eseményeknél döntőleg hatott.

I. Napoleon.

*

Azt az embert, akinek lelki furdalásai vannak, még mindig lehet tisztelni.

Aigoin.

Szeptember.

Regény.

Írta: AMBRUS ZOLTÁN.

2.

Hódy Balázs félre értette ezeket a pillantásokat. Bár távol vala tőle minden elbizakodottság, titokban azt az édes hitet kezdte táplálni, hogy ezek a barátságos pillantások ama hódolatot fejezik ki, melyet ő a Xenofon zsenijével szemben a légtermészetesebb dolognak talált a világon. Lehetséges e Xenofon iránt nem lelkesedni? A Bandi példája azt mutatta volna, hogy: igen, lehetséges; de Bandi, ez a vásott siheder, aki a városligetben arra biztatta a tanító urat, hogy menjenek utána a cseléd-leányoknak, meg ez a gyönyörű, édes teremtes, akinek a tekintete csupa lélek, istenem, mily két külön világ! A rózsabimbó bizonyára többet figyelt az ő magyarázatára, mint az, akinek e magyarázat szolt volna; s Balázs koronkint tűzbe jött, ékesen szólóvá lett, tekintettel (ő csak oldalvást és mindössze egy-egy tekintettel!) az igazi hallgatóságára. Van-e nagyobb gyönyörűség, mint figyelmessé tenni a szépre azt, aki előttünk a legszebb? S van-e kielégülés, mely fölér azzal, hogy ha feltárhatjuk lelkünk kincseit az előtt, akinek a cipője hegyét megcsókolni már másvilági boldogságnak tetszik?!

S észre se vette, már elfogta a hiuság, melyet legjobban az alázatos lelkek ismernek. Az a hiuság, mely néha elhitei velünk, hogy hozzá férkőztünk egy léleknek a zárához, mintha az emberi léleknek volna több kulcsa is, s nemcsak az az egy, amelyet nem lehet elajándékozni és nem lehet megkeríteni. Büszkélkedni kezdett vele, hogy a Bandi görög leczkéi ama másik, szép lélek előtt egy roppant perspektívát tárnak fel: az ó-kor szép világát, s ez a gondolat boldoggá tette.

Hogy ezek az előadások, melyekre oly nagy gondattal készült, kárba vesztettek: soha se jutott eszébe. S ha a rózsabimbó, egy fekete bajuszu urra gondolván, elmélázva nézett ki az ablakon, Balázs meg volt győződve róla, hogy ex Xenofon hatása. Alighanem innen magyarázható, hogy a Ginevra-ciklus a szép Sárvárynét mint egy második Vittoria Colonnát ünnepli.

A rózsabimbó betöltötte tizenhatodik évét, s alig hogy betöltötte, férjhez ment a már többször nevezett Sárváry Bélához. Kiderült, hogy ehhez a házassághoz már régen megvolt minden: a fekete bajuszu ur, a kis-asszony hajlandósága, a szülői beleegyezés, még a kelen-ge is, csak éppen a tizenhatodik év hiányzott. Mikor ez a vezetés dátum elérkezett, megtörtént az eljegyzés.

Ettől fogva a rózsabimbó nem volt jelen a görög leczkéken, ellenben gyakran kikocsikázott a vőlegényével, meg azokkal az ismeretes rokonokkal, akik éppen csak ilyen alkalmakkor nem fölöslegesek. Hat hétre az eljegyzés után megvolt az esküvő is. Sárváry, kivételképpen, nem késett el a lakodalomról; Bandi, az általános öröm közepette, zavartalanul hozhatott haza négy szekundát; a nászszakoma pompás volt s a fiatal pár elutazott Olaszországba.

És Hódy Balázs? Sirt benne a lélek, mint Petur bánban.

Szive a sirban s Xenofon, Xenofon elárulva!

Ó, fájt neki, hogy nem volt, aki kitalálja a szívében élő mélységes, odaadó, örök szerelmet s hogy tündére elszállt egy édes szó, egy mosoly nélkül! Ha csak a homlokán, ha csak egyszer, egyetlen egyszer, csókolhatja meg ezt a gyönyörű fejet, ha tündére, csak egy pillanatra leszáll hozzá s azt suttogja: »Nem lehetek a tied,

de gondolok rád...« Ha, csak egy tekintettel, azt mondja neki: »Tudom, hogy imádsz: megengedem, hogy imádj...« De nem, semmi. Ugy vált el tőle, mint a többi idegentől. És idegen marad örökkön, világ végeztéig, a sirban is, az utolsó ítélet napjáig! Ó, fájdalmas volt ez a váratlan végbucsu s vannak csapások, a melyekre hiába készülnünk előre... De hadd mozduljon tovább a gálya; élünk kell, ha nem is látjuk be, hogy miért.

S a fájdalmát csak elviselte volna. Szive hozzá szokott a lemondáshoz, vagy meglehet: szive már lemondónak született. Hanem Xenofon elárultatását... a csalódását, a szégyenét, ő, azt nehezebb volt megbocsátani!

Megbocsátotta azt is. Hasztalan ismételtette magában ezeket a keserőségeket:

— Alig várta a tizenhatodik esztendejét, hogy férjhez mehessen!... És ehhez az emberhez! Aki tele füstölte menyasszony-szobáját, aki vőlegény korában is minden éjjel eljárt a kávéházba, alighanem kártyázni!... Ez a szép bábu kellett neki! Ilyen mind a hány, ilyen valamennyi, ilyen.

És mégse tudott másként gondolni rá, mint végtelen szerelemmel.

A rózsabimbó, házasságának tizenegyedik hónapjában, egy egészséges fiu-gyermekeket hozott a világra, aki akkora volt, mint egy pápai zuáv. Ez a pápai zuáv és a *Spleen* első darabjai egy időből valók. Kevéssel utóbb azt kezdték beszélni, hogy az asszony nem boldog, mert a férje megint éjszakázik. Ez a hír megillette a Hódy Balázs szívet. Talán egy csepp káröröm is vegyült a sajnálkozásába; ha igen, megbűnhődött érte. Mert bár szeretettel csiszolgatta a verseit, a hat részből álló *Spleen* második ciklusával nem tudott oly hamar elkészülni, mint amilyen hamar megérkezett a második pápai zuáv is.

A harmadik se váratott magára két esztendeig; s mindegyiknek akkora feje volt, mint egy-egy görög dinnye.

Ebben az időben hősünk nagyon neki adta magát a borongásnak. Megirta a komor hangu *Végtelenséget* és a száztíz oldalra terjedő *Rejtelmeket* (azokat a verseit, a melyekből a jövő esztetikusai konstatálni fogják, hogy Hódy Balázs és a világrend nem igen kedvelték egymást s néha rendkívül feszült viszonyban voltak), sokat járt ki a zugligetbe, hozzá szokott a boritalhoz s ha az utcán ismerős jött vele szembe, ijedten kapta félre a fejét, mint a skót ballada grófja, hogyha szürke barátot látott.

Aztán, elcsitultak szívének hullámai. Egyre kevesebbet hallott a *donna angelicataról*; végre elvesztette szeme elől egészen. Bandi, az alatt az ürügy alatt, hogy immár tökéletesen meg van érve a felsőbb tudományokra, elvált Xenofontól örökre; viszont, a temetkezési vállalat, melylyel hősünk utóbb életfogytig tartó szövetséget kötött, már ekkor javában kaczerkodott vele. Szóval, mulván az idők, Balázs elkerült az aggdó apa házából; új bajok, új gondok kezdték foglalkoztatni s az édes kép mindinkább eltűnt a messzeség ködében.

Már tartott tőle, hogy: el fog tűnni egészen. S ez a gondolat keservesebb volt mindennél a világon.

Fájdalmát megszokta, megszerette. A szívében zsongó édes bánat volt lelkének a kincse; ez éltette költészetét, ez aranyozta be mindazt a szépet, amit látnia adatott, ez volt mindene, mert csak ebben élt. S félteni, ápolni kezdte bánatát. Hisz olyan jól megfértek ők ketten: a költő és a költői bú.

Minő kietlen lenne a világ, ha kiapadna a dalok forrása!

De nem apadt ki.

Vagy hét esztendő haladt el. Egy este, amint benyitott a szobájába, levelet talált az íróasztalán. A lába megcsuklott, ahogy az írásra ráismert. Levél ő tőle! Szíve úgy zakatolt, mint egy megbolondult lokomotív s

félénken nyújtotta a kezét feléje, mintha egy foszló rózsaszíromhoz nyulna, melyet megirigyelt a szellő.

A levélben ez állott

Kedves Hódy ur!

Tudom, hogy soha se bajlódott kis gyermekekkel. Hallottam azt is, hogy már nem tanít se kis, se nagy fiukat. És mégis irok. Lássá, én tudom, hogy nagyon követelő természetű vagyok. De mindnyájan elkényeztettek. Ön is.

Az jutott eszembe, hogy boldoggá tenne, ha Ön hajlandó volna megtanítani a legnagyobbik kis fiamat írni és olvasni. Nem kellene szegénykének iskolába járnia s nem kellene idegenre bíznom. Tudja, hogy borzadok az iskolától s még jobban az idegen arczoktól. Nem tudok beleegyezni, hogy a kis fiam oda járjon, a honnan a gyerek-betegségeket hurcolják szét a világba. És úgy szeretnék meglenni idegen ember nélkül?

Ugy-e, nem mond nemet?

Igaza van, nagyon önző vagyok. De Ön hozzá szoktatott, hogy visszaéljek a jószágával.

A férjem is nagyon hálás volna, ha rászánná magát, hogy megszerezze nekünk ezt az örömet.

Várja Önt, inkább ma, mint holnap, aki Önre mindig hálásan emlékszik:

Sárváryné.

Ha önök ismernék a *Spleen*-t, a *Végtelenség* prométheuszi gögjét, a *Rejtelmek* fásultságát és magas röp-tét, szóval, ha önök ismernék *Icarus*-t, alkalmasint ilyenformán méltóztatnának okoskodni:

Icarus Hódy Balázs. Hódy Balázs tehát igen-igen megköszönte az ajánlatot, s megírta, hogy, legmélyebb sajnálatára, nem vállalhatja el a nagyon kedves és nagyon megtisztelő, de rá nézve lehetetlen feladatot. Mert Hódy Balázs csak ekkép gondolkozhatott:

— Ha nem léphettem be a szobádba, mint vőlegény: nem lépek be oda, mint nevelő. Ha nem kaphattam kezedből egy rózsát: még nem jutottam odáig, hogy elvegyem, ebből a kézből a fizetést.

Szerencsére önök nem ismerik *Icarus* költeményeit, s ez nagyon megkönnyíti a feladatomat.

Mert így nem kell hosszasan magyaráznom, hogy ámbátor Balásznak mindezek megfordultak a fejében, ámbátor először megsértődött, azután fellázadt, majd gyötrelmes lelki viaskodásoknak adta át magát, végre, mikor rákerült a sor, mégis csak elment a szép asszonyhoz.

Azzal ment el, hogy köszönettel bár, de le fog mondani a megtiszteltetésről. Megfogadta magában, hogy udvarias lesz, de önérzetes, tisztelettel teli, de hajlíthatatlan. És alig volt ott egy negyedórát, elolvadt, mint a márciusi hó.

Ettől a naptól fogva öt esztendeig egy fedél alatt élt a szép asszonynyal, s egy levegőt szítt vele. Csak nyáron át nem látta, abban a négy türethetetlen hónapban, amikor Sárváryné, gyerek-seregével, faluzni ment.

De annál többet volt velők a téli hónapokban. Attól fogva, hogy délután négy órakor a nagy ebédelőben meggyújtották a függő-lámpát, késő estig, amíg csak Sárváry vacsorálni haza nem érkezett, együtt volt a kis pápai zuávokkal, s így, a legtöbbször, csak egy hosszú asztal választotta el attól, akit alattomban élete nap-világának szokott nevezni. Lassankint tudniillik valami hallgatag megengyezés következtében, törvényynyé lett, hogy feladata nem végződik el az abéczé titkainak magyarázatával, sőt ellenkezőleg, a feladata tulajdonképpen... Megvallom, zavarban vagyok, mikor erről a feladatról szólok. Végre is önök, türelmes olvasóim, regény-hősök dolgában kissé el vannak kényeztetve. Hozzá szoktak a Kabylok ellen küzdő oroszánokhoz, az alag-utakat teremtő vas-embek-

rekhez s a titokzatos Orlandó gróf már hidegen hagyja önöket. Szégyenkezve vallom be, hogy Hódy Balázs távolról sem volt oroszán s ami a Sárváry-házban való elfoglaltságát illeti, ez a hivatal bölcs kézügyűt tartott a szárazdajkaság és a nevelőség között.

Önök azt fogják mondani, hogy ez nem lehetett valami irigylendő állapot. Hódy Balázs más nézetten volt. Ugy találta, hogy ha az ember egész mélységes hosszú délutánokon egy imádott lény kábitó közelségében lehet, s ezalatt nincs egyéb dolga, mint halk, de határozott hangon figyelmeztetni az illendőség parancsaira néhány rakoncátlan és lármás pápai zuávot: ez maga a boldogság. S később éppenséggel nem volt oka rá, hogy megváltoztassa a véleményét.

A szép Sárvárynének a gyerekein kívül az egyetlen Hódy Balászból állott minden társasága. Sárváry a legjobb fiú volt a világon, s nem hiányoztak belőle a férfui erények, de egy hibában leledzett Madame Benoit-nal: nem igen szeretett otthon ülni. Korán kelt, délelőtt elvégezte a dolgát s alig, hogy megebédelt, szedte a sátorfáját. A szép asszony pedig csak nagyritkán mozdult ki hazulról. Kényelmessége a gyerekei számával növekedett, s a lustaságában, kivált olyankor, ha Sárváry néha-néha nagyon bele talált keveredni az éjszakázásba, volt valami elszomorító. Nem szeretett kijárni; nem szerette a szelet, irtózott a hidegtől; még a napfény is bántotta. Vannak pompás virágok, amelyeket mintha a természet is arra szánt volna, hogy üvegházban éljenek; a változó idő haláluk. A tropikus égélj sem kell nekik, életföltételük: az egyforma, kellemes meleg.

Balázs szentül meg volt győződve róla, hogy a szép Sárváryné nem boldog; de Balázs, mint világéletében mindig, tévedett.

Igaz, néha megfordult a szép Borcsa fejében, hogy másképp is lehetne. Végre is, úgy vélte, az ember voltaképpen nem azért jött a világra, hogy örökön a kávéházban üljön s egész nap egy Tök Ász nevű hajadon festett bájaiban gyönyörködjen. De Sárváry másként vélekedett, s ez a szilárd meggyőződés imponált neki. Be kellett látnia, hogy a kettejük közt való versenyben a Tök Ász lett a győztes s ez a tapasztalat elvette a kedvét az újabb küzdelmekről. A Grizeldiszek közé tartozott, akik elfogadnak minden megaláztatást.

Mindamellett, a zuávok siketítő lármája közepette, koronkint elmélázott s a hogy szórakozott szeme rátévedt a derék Balászra, aki égi türelemmel, a bölcs mérséklet hangján ajánlgatta a zuávok figyelmébe, hogy az erkölcsi szép minden földi javaknál kívánatosabb: el-elűnődött a világ különös berendezésén. Miért is, hogy a rózsának tövisai vannak, s hogy a szeretetreméltóság oly csapodár?! Ime, hogy a szoliditás, az otthonülés, s a gyermekekkel való bajlódás nem éppen lehetetlen dolgok, annak egy fényes példája ül itt ellőtte. Fájdalom, ha a szoliditás egyáltalán hasonlatos valamely virághoz, úgy ez nem a rózsza, hanem a lilióm. Szegény lilióm! Balázs szinte tündöklött a sok erénytől. Maga volt a szerénység és a béketűrés, a tartózkodás és az igénytelenség: az összehasonlítás nem válhatott előnyére.

A szép Borcsa áldott jó lélek, hanem mégis csak asszony volt: kutyába se vette az erkölcsi szépet.

De azért nagyon megbarátkozott magánosságának furcsa osztályosával. Talán meg is hatotta valamennyire ez a másvilági, néma lemondással teli és ügyetlenül titkolt árnyék-szerelem; legalább mindig megzavarodott egy kissé, a hányszor Balázs rajta felejtette azt a hű kutya tekintetét, mely egyes-egyedül a lemondó érzelmeké. A pondró szerelme is hizelgő, hogyha végtelen.

Bizonyára, csak a szamaritánus érzés támadt fel benne, mikor a házába hívta. Meglátta az ablakából, amint

ugyanabban a rossz ruhában, amelyben egykor Xenofont magyarázta, árván, szomorúan bandukolt végig a napsugaras, elegáns toilette-ektől, könnyű gig-ektől és huszártiszti uniformisoktól tarka, eleven boulevard-on. De ez a szamaritánus érzés, egy-két esztendő múltán, komoly, tisztelettől áthatott, és becsüléstől csepegő barátsággá változott át. A milyen jó asszony volt, haragudni kezdett az egész emberiségre, mely oly kevéssé becsüli meg a *mi* végzetű igéken való föltétlen uralkodást.

Hitte és vallotta, hogy Hódy Balázs a legderekbabb ember hetedhét országon. Látni való, hogy hősiük szerelme teljesen vigasztalan volt.

Világos, hogy az ilyen rendkívül derék ember nem feszélyezi úgy az asszonyokat, mint holmi éretlen gavalérok vagy azok a boszantó huszár-önkéntesek, akik oly tüntetően csörtetik a kardjokat s tükörnek használnak minden ablak-üveget. Komoly ember semmit se ad a külsőségekre; komoly embert senki se akar elkápráztatni toilette-ekkel vagy más efféle ostobaságokkal. S a szép asszony Balázs előtt ugyanabban a pongyolában mutatkozott, amelyben Balázson kívül csak a gyermekei és a cselédek láthatták.

A nagy barátságok az ilyen apró bizalmasságokból erednek, s alighanem ez az oka, hogy némelyik asszony a szobalányát teszi meghittjévé. A szép Borcsa nem volt ennyire leereszkedő, de Balázs iránt egyre több bizalmasságot tanusított. Nem voltak valami nagy titkai, de ki az, aki ne volna nagyra a maga kis dolgaival?! Így, egy késő esti órában, mialatt a gyerekek álmosan hajtották le fejüket az ebédő nagy asztalára, megvallotta Balázsnak, hogy Sárváryt egy Aranka nevű csunya kis fekete asszonykával gyanúsítja, aki barátnőjének hazudja magát s akit jó asszony léte nem átalott az egész földgömb legelvetemedettebb személyének nevezni.

Balázs félreértette ezeket a bizalmasságokat.

Nem mintha elkapatta volna a kitüntetés, amelyben bizonyára egyes-egyedül részesült. Ő nem. Mindig az maradt a szép asszonynyal szemben, aki volt; semper idem. S az a lázas aggodalom, mely akkor fogta el először, mikor a rózsabimbót megpillantotta, soha se hagyta el, ha a szép Borcsa mellett ült, vagy ha ruhájának suhogását hallotta. Ez a lázas aggodalom ahhoz a szorongáshoz hasonlított, amelyet álmunkban érzünk, mikor azt álmodjuk, hogy mezitláb sétálunk egy bálteremben, s folyvást remegünk, hogy valaki a lábunkra talál pillantani.

Nem, Balázst nem kapatta el a szerencséje. Árnyék-udvarlónak született, s árnyék-udvarlónak maradt örökkön. De míg azelőtt úgy gondolt a szép Borcsára, mint királynőjére édes szerenádokban, melyek troubadourja mindig eltűnik a hajnallal s örökkön ismeretlen marad, egyszerre úgy tetszett neki, hogy szerelmese tulajdonképpen egy sötét tragédia szerencsétlen hősnője, akit a troubadournak erkölcsi kötelessége megszabadítani a Rémségek várából. Fejébe vette, hogy imádottja egy gonosz kék szakál leigázott, néma lemondással teli martirja; s úgy kezdte gyűlölni Sárváryt, ahogy csak egy temetkezési vállalatnál tudnak gyűlölni.

Az efféle képzelődések nyomán reménységek szoktak fakadni, melyek egymás nyakára nőnek s korán hervadnak, mint a déligyitő. S a Balázs izgékony fantáziáját regényes, lehetetlennek tudott jelenetek kezdték foglalkoztatni, hogy mindezek a mesés képek egy tulvilági, névtelen reménységnek adjanak helyet, holdsugarakból szőtt, álomországi reménységnek, melynek a gondolatára is remegés fogta el.

Éz tavasszal volt, virágfakadáskor.

(Folytatjuk.)

Magdolna.

— Traeger. —

*Az égbe-esdő könnyes szemek
Haldokló lángja még ki-kitör,
Imás ajkán még ott ég, remeg
Száz csók helyén a régi gyönyör.*

*Bánat, vezeklés mindhasztalan.
Nem adhat üdvöt az ég neki.
Ugy vonják vissza hatalmasan
Bűnének édes emlékei.*

Telekes Béla.

Vágó Pál.

A Józsefváros históriája még nem érett meg a pragmatikus történetírássra. De története van már s vannak, akik e történelemben vezérlő alakokul emelkedjenek ki. A jövő krónikás meg fogja érni, hogy lakói kegyes istenfélelmükön kívül a szép-mesterségeket is igen igen művelék vala, ugyancsak az isten nagyobb dicsőségére.

Ez az isten persze egyénenként váltakozik; Roskovics Ignácnál a rokokó katolicizmus elegáns Szentháromsága, Vágó Pálnál pedig egyenesen a magyarok istene.

A Józsefvárost említettem, mert a véletlen egypár ideszakadt szerkesztőségi hivatal s atelier köré ide egész művésznegyedet kristályosított. Az Orient korcsma híre önközhöz is eljutott s elárulhatom Önöknek, hogy A Hét szerkesztősége esténként egy józsef-köruti kis korcsmában szokott tanyázni, amelyet inkognito okából Villamos Piszoknak kereszteltünk el s amelyben egy művészi szerkezetű zenélő masina estéről-estére lankadatlan kitartással játszsza Az Osztrák Rezervista Álmát. Környöskörül, a Morbiczernél, a Bányainál, a Mikádónál s a New-Yorkban mind csupa művész-kompania vacsorál, írók, színészek, piktorok és képfaragók vegyest, közbe-közbe egy-egy magasabbra törő derék iparossal, aki büszke szerénységgel szemtanuskodik itt a kíváncsi utókor számára.

Éjszakánként, ha Magyar Hirlapék a szerkesztőség-ből élszabadulnak, átnézünk egy szomszédos kávéházba, amelybe lehallatszik a fölötte lévő Nemzeti Szalon vigalmassága s lent is, egy hosszú asztal körül, állandó pikortársaság tanyázik. Az okosszemű Roskovics Ignác a fejük; aki a képeiben is a jó modor s az elegancia kultuszát üzi. Itt ül a hallgatag Zempléni, a beszédes Istvánffy, a titokzatos Mesterházy s az elégedetlen Kacziány; fényesre vasalt czilinderében három széken itt ül a népszerű Margitay s olykor-olykor, ha egy ugrásra a fővárosba fölkerül, ide is betekint Mednyánszky báró, ez a grand seigneurje a képirásnak, a vászonnak ez a souverain poétája, a nagymíveltségű, sokat utazott ember, akinek szelid szeméből a nagy értelem bocsánatos türelme sugárzik s kopaszodó oroslánfejéhez, tökéletes modorához és elragadó csevegéséhez furcsa ellentét külsejének teljes

elhanyagoltsága. Erről az asztalról izgatott vitatkozások hullámai csapnak át a mi fülkénkbe, s az éjféli sörital kábultságában is önkéntesen megkapja a lelket a magyar léleknek az a rajongó kultusza, amit odaát folytatnak.

Mert erről van ott szó, mindig csak erről. Távol a chauvinségtől, amely elméleti gyengeség, ha meggyőződéses, és jellembeli, ha szimulált, ezek a többnyire világlátott emberek a kis hazájuknak annál égőbb szeretetét ápolják a kebelükben. Ha fölvetem a kérdést: fejtsétek meg urak a problémámat, amelyen már évek óta hiába töröm a fejemet, mondjátok meg, miből élnek a magyar piktorok? — mosolyogva vonnak vállat, de a hazájukat sohse gyalázzák. A multkor egy kapitányt láttam közöttük, aki nagy tudományos apparátussal bizonyítgatta, hogy a magyar fajta, sőt a magyar nyelv legalább is tizezer esztendő. Kár, hogy Vágó Pali épp az este nem volt ott, hogy czeruzát fogjon s mialatt a másik beszél, a márványlapra megillusztrálja mind a tizezer esztendőt.

Mert ő így szokta. Kopaszodó kerek koponyáját lehajtva, nagy barna szemében és mosolyra csucsorodó ajkán a gyermekek vidámságával, a gyermek vagy az ősember üde és kifogyhatatlan fantáziájával Vágó Pali csakugy ontja a csudálatosnál-csudálatosabb történeteket. Az asszir ékirástól a székely-kapuig, misztikus régi krónikáktól a bakák vitézkötéseig nincs az a dolog, amiben magyar vonatkozást föl ne tudna fedezni s menten bele ne tudná illeszteni abba a színes világba, amely az ő lelkében teljes precizitással él az ősi magyarok felől. Ha ilyenkor jól megnézzük az ő spanyolosra nyírt ábrázatát, hamar megismerszik rajta a hamisítatlan magyar típus. Ilyen lehetett Lehel vezér, a jászok legrégebb kapitánya, aki addig mosolygott és kürtölt, amíg egyszerre csak a kürtjét hozzávágta a német fejéhez. S Vágó Pálban, az utolsó jászkapitány fiában, benne van a jászok régi virtusa; a jogvégzett piktorban a hamisítatlan parasztlélek s a magyarság ezeresztendő európai históriáját ott érzi cseregedezni az ereiben.

Volt hát miből merítenie, amikor egyszerre csak nekifeküdt annak az igazi piktor-ideának, hogy ezt a históriát egy díszmenetben foglalja össze. Az ő paraszttanulmányai alapján egy tudós biztosságával állapította meg a magyar típus külső formáját, a fantáziája amugy is kész képekben gondolkodik s megvan benne az a dekoratív izlés is, ami az ilyen látványosságok elrendezéséhez szükséges. Az ő milleniumi díszmenetének tervét és skicceit már hetek óta tanulmányozza a fővárosi közönség s a kultuszminisztertől kezdve immár a vidéki törvényhatóságokig az egész ország közönségét átjárta az az elhatározás, hogy ennek a tervnek meg kell valósulnia. Önök már többet olvastak és hallottak erről a fényes tervről, hogysem nekünk is részleteznünk kellene s a megvalósítása is sokkal magától értetődőbb, hogysem agitációra szorulna. A milleniumra nem vagyunk olyan bővében az ötleteknek, hogy ezt a kitűnő ötletet mellőzhessék. Én csak azt a milieut akartam megfősteni, amelyben ez az ötlet megfogamzott — magát a kitűnő piktor, aki egyebeken felül a legjobb fiu s a legkitűnőbb czim-

bora is, az ő gonosz kollégái ismertetik meg önökkel. Az ilyen válogatott gonoszságokra csak a legnagyobb szeretet képes.

*

Piktorok és szobrászok ültek együtt és szidták a kupaktanácsot. Szidták a kupaktanácsot, amely Pest-Buda utcáit, tereit holmi politikusok, írók és városatyák után nevezi el: művész után sohasem.

— No — mondá Donáth, — én nem panaszkodhatom, — én utánam legalább egy lépcsőt neveztek el; ott van Budán a Donáti-lépcső.

— Ah, ah — köhögte Pállya Czelesztin — hiszen én utánam egy udvar van elnevezve: a — pályaudvar.

— Ez még mind semmi — vágta ki Vágó Pali szerényen — az én nevemet egy hid viseli.

— ?

— A vágóhid.

Fényes Adolf.

*

*Szép virág a kecskerágó,
De jó gyerek Pali Vágó!*

Spányik C. M.

*

VÁGÓ PALI

a történelmi díszmeneten tűnődve

Stettka rajza.

*

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves barátom! Arra kérsz, hogy Vágó Paliról írjak valamit! Ha művészetéről kellene írnom, nem jönnék zavarba, nagyon sokat tudnék e genialis és minden ízében magyar művésztsámról mondani. De az emberről — mit írjak? Ha hibáiról írnék, ez érdekelné ellenségeit, de neki nincsenek sem hibái, sem ellenségei. Jó tulajdonságairól írjak? Ezzel nem mondanék újat, azokat ismerik a jó barátai. Szóval: nem lehet érdekesen írni az olyan emberről, akit mindenki szeret. Már pedig Vágó Pali ilyen ember. Üdvözlöl hived

Fesaty Árpád.

*

Vágó Pali mint karnagy.

Mert hát ez is hozzátartozik a mesterséghez. Ha nem is léphetne fel az operában, de azért oly hang felett rendelkezik, melyhez hasonlót keveset találni. Már. t. i. a karakterét illetőleg. Azt mondjam-e, hogy megdöbben-

rendkívülileg modulációképes és hajlítható. Még ez sem fejezi ki a teljes fogalmat. Mivelhogy ő az erdők madarai s a rengeteg vadai szingazdag hangszimfóniájának utolérhetlen interpretálója. Vadgalamb bugását, a rigó szerelmi kettősét, az anyja után epedő kis csibe sipogását, a szajkó gunyolódását — és még ezerféle más hasonlót — ő mind élénk varázsolja csalódásig hűen. Ha pedig igen jó kedve van, akkor rákezd a reformatus kántor nótáját — szívrepesztő orrhangon, — a közönség csuklásától és hangos kacajától meg-megszakítva — Így:

Bo-o-o-l-dogtalan az az anya, Boldogtalan az az anya,
Kinek fia csizmadia! Kinek borbély az ő fia!
Nem tudhatja, mely órába! Haját nyírnak, borótválnak,
Fullad a csirizes tábla. Néha tyúkszemet is vágnak.

A kar pedig, mert hát a karnagy ur komolyan oktatja s énekelte e nebulókat — utána bögi és bömböli:
Bo-o-o-l-dogtalan az az anya...

Kriesch Aladár.

Vágó Pali a kegyetlen.

Alighogy hazagurultam Olaszországból, megteltem mindenféle gyönyörűséggel, kollegáimat kerestem fel. Épen együtt volt egy válogatott kompánia. Köztük Vágó Pali is. Bródy Ernő félrehí és elárulja, hogy ő most Vágó Paliról cikliket, rajzokat zsarol össze, és tőlem is kiszorít valamit. Hijában vonakodom. Máskor sem tudtam írni, egy levélírás után gőzfürdőt veszek, hát még most és ilyen egyszerre. Oda fordulok hát Palihoz:

— Mondj el fiam valamit az életemből, de okosat, olyat, amit ki lehet írni az ujságba.

Felhúzta erre Pali a zsilipeket és mesélni kezdett. Ugy hömpölyögtette a fekete vizeket, hogy félelmes volt azt hallgatni. Nincs az a szerecsen, aki olyan fekete volna, mint annak a Vágó Palinak a lelke, akit ő nekünk lefestett. Mindannyian elszörnyűködtünk.

— Mondj már valami jót is magadról, te szegény Pali, — könyörögtem.

Pali méla, hosszas tekintet a plafondra.
Nem jutott eszébe.

Jendrassik Jenő.

Krónika II.

Konszervativság.

— június 27.

Ha az ember megír hetenkint vagy három vezércikket, lassankint maga is elhiszi, amit ír. Addig-addig hangoztatja az elvhűség s az elvetlenség közt való különbséget s a pártváltoztatás jellembevágó voltát, hogy csakugyan hajlandó a politikai ellenfeleit szemenszedett zsebtolvajoknak tekinteni. Akit az utóbbi idők eseményei belehajszoltak a liberális állásfoglalásba, nem fog habozni a konszervatív érzésű férfiakat egyszerűen hazaárulóknak deklarálni, vagy legenyhébben szívtelen rabszolgatartóknak. S ha az egész világot a magyar liberális párt-szemponjtájból tekinti, ha csak egy csöppet is ad a következetességre, kénytelen ezt az egész világot mélységesen megvetni, s barátságos érintkezésbe lépni az egek villámaival: kegyeskednének a bűnöknek s az aljasságoknak ezt a fészket kemiai eljárás alá venni. Fiat iustitia, pereat mundus.

Vezércikkek által meg nem mételyezett elmével könnyű belátni, hogy ennél az elvnel pöffeszkedőbb és nagyképűbb princípiumot még alig szült az emberi bölcsesség. A józan ész azt mondja, hogy nem lehet igazság, ami a világ rendjével ellenkezik, de ha lehetséges volna is, vigye el az ördög az olyan igazságot, amibe a világ belepusztul. S lehetnek egy párt elvei még oly kitünőek, szépek és magasztosak, vigye el őket az ördög, ha belepusztul az ország.

Ilyen szemmel nézve át a La Manche csatornán, akinek nyári érkezésében kedve tartja magát az angol érdekekkel azonosítani, tizenhárompróbás szabadelvű léteire is könyhullatás nélkül nézheti ott a liberálisok bukását. Európára, amely az alkotmányosság s a parlamentarizmus mintaaországa látna a hármass királyságban, ismét számos tanulságok háramolhatnak az ottani kormányváltásból. Mindenekelőtt az, hogy nem egészen igaz, mintha a pártok a kormányzáson egymást fölváltanák. Nem, voltaképpen mindig a toryk vannak kormányon, pár éves szünetekkel, amik alatt a whig-lelkesedés kitombolja magát. E pár évet a toryk nyugodt mosolylyal szokták kibőjtölni, s a felsőház utján a nagyobb bolondságait megakasztva, csöndesen várják, a csalódott ország mikor fog ismét feléjük fordulni. Ez idő alatt az országot voltaképpen nemis kormányozzák, s a kormányra jutó konszervatívoknak van is dolguk elég, amíg ismét rendbehozzák a liberálisok dicsőségének a színhelyét.

Ne lepje meg önöket ez a baráti hang a konszervatívokkal, s az ellenséges a liberálisokkal szemben. Minálunk Magyarországon ezekkel a kitételekkel helytelenül élnek, s a hazájukban ezeknek egész más az értelme. Minálunk, ahol az elnyomó hatalom retrográd irányú volt, a konszervativságot az elnyomással s a liberálisizmust az állami függetlenséggel azonosították. Így történt, hogy mi konszervativságon a reakciót és klerikális elnyomást értjük, s liberálisizmusnak nevezzük a 48-as és 67-es intézmények megőrzését.

Akit mi a liberálisizmus mintaképének tekintünk: Deák Ferencz tipusa annak, amit az angol konszervatív pilitikusnak nevez. El nem zárkózni a kor eszméi elől, de megvalósításban nem hajtani tul őket, haladni, de biztos alapon és biztos czéllal, a jövőt a multa építeni s a reformokat a hagyományokra, az osztrákkal nem szakítani. hanem kiegyezni vele, a nemzetiségeket nem elnyomni, hanem kibékíteni, szabadságokat adni nekik, de nem különállást; az egyházat különválasztani az államtól, de meghagyni történelmi tekintélyét s a törvényhozásra

való befolyását; a 48-ról visszamenni 1723-ba, a pragmatika szankcióig, s ezen a kettős alapon építeni föl az alkotmányt: ez volt a Deák Ferencz liberálistusa. S Arthur James Balfour, a konzervatívek alsóházi vezére, akit az é. heti kormányváltás a harmadik Salisbury-miniszteriumnak is tagjává tett, s aki a második idejében, Salisbury a lordok házában lévén tagja, a kabinetet az alsóházban képviselte, Balfour épp a közelmúltban a következőkben foglalta össze az angol konzervatívek krédóját:

Valóban, haladnunk kell a korral s nem szabad utját állanunk a parancsainak.

»De a britnek nincs-e meg az a joga, hogy mielőtt, amelyeknek minden erejét, nagyságát, és szabadságát köszönheti, a megszokott hazai intézményei gyökeres és forradalmi megváltoztatásába belemegy, mindenekelőtt világos bizonyítékot kérjen afelől: az uralkodó rendszer mily tekintetekben bizonyult elégtelennek, aztán meg: mely cél kedvéért kell megváltoztatni, s végre: mely intézmények kerülnek majd a leromboltak helyébe?» A mi legnagyobb liberálisaink, mikor társadalmi és kulturpolitikai téren a 48-as hagyományokhoz ragaszkodtak, de a közjogban 1849-ről 1723-ba mentek vissza, teljesen az angol konzervatív program szerint jártak el.

Mindig bebizonyosodik, hogy az absztrakt liberálistusnak nagy és szép hivatása van — de csakis az ellenzéken. Ha kormányra jutva, következetes akar lenni, az országból egyszerűen bolondok-házát csinál. Ezt tette Rosebery is, aki ideges ember létére feleslegül maga is majd belebolondult a politikájába. Szép dolog a szabadság, s amely az íreknek, a skótoknak s a walseknek megadja a külön parlamentet, lehet nagyon nemeslelkű politika, de nem angol. Mert ez a megosztás legjobb esetben is okvetlenül a központi hatalom gyengülését vonná maga után, s tessék evvel a gyenge kézzel kormányozni három világrész kolóniáit, amelyek közül Ausztrália amugy is elszakadóban van. A Svájc megtehetette, mert nincsenek kolóniái; Anglia nem teheti, mert a kolóniái nélkül egy elhagyatott krétasziget a tenger közepén. A liberálisok rajonganak az idegen népek szabadságáért, s védik az örményt a török ellen. De ha következetesek akarnak lenni, pártfogolniuk kéne az orosz örményeket, a lengyeleket itt és Poroszországban, a románokat Magyarországon, a zsidókat Romániában, a cseheket Ausztriában s a németeket Csehországban — egyszerűen össze kéne veszniök az egész világgal, s nem volna nép, amelynek azon egy időben barátjai és ellenségei ne volnának. A munkások sorsa javítását kívánja a humanitás, de a munkaadók szabadságát korlátozni tiltja a szabad verseny liberális elve: tessék így szociális politikát csinálni.

Igen, Anglia mintaország, de nem mert a pártjai az uralomban váltakoznak s a politikusi elveken lövögolnak, hanem mert Angliában nem a kormány uralkodik, nem egy párt és egy-egy ember, hanem a közvélemény diktálja rá az akaratát uralkodó pártokra és férfiakra egyaránt. Ezért Angliában az uralkodó pártnak nincs pártprogramja, hanem az ellenzékének kivihető és megvalósítható részeit valósítja meg, s nincs igazi és komoly államférfia, aki egész pályáján által egy párthoz tartozott volna, vagy legalább is ugyanabban a kérdésben ötven esztendőn át ugyanazt a nézetet vallotta volna. A legliberálisabb reformokat Angliában a konzervatívek valósították meg, s minálunk bizonyára bihari rókáknak neveznék Robert Peelt éppugy, mint Disraelit, s Gladstonet csakugy, mint Chamberlaint, mert ki itt, ki amott, de mindegyikük más elvekkel kezdte a pályáját, mint amilyenekkel végezte. Az új konzervatív kormány egyik legelőkelőbb tagja Joseph Chamberlain, aki közjogiakban eltér a Gladstone szeparatista ir-politikájától, de egyebekben telivér liberálisnak vallja magát. Am ez nem akadályozza meg, hogy

a szabad versenyt s egyéni szabad elhatározást erősen korlátozó gazdasági terveket ne vigyen magával kormányra, mint amilyen a munkaidő megrövidítése, a vagyontalanok bevándorlásának korlátozása, munkásnegyedek közési szervezése s más egyebek — s a progresszív jövedelmi adó eszméjét is ő viszi a konzervatív kabinetbe, amely természet szerint a nagybirtokosság érdekeit szolgálná. Aminthogy a szocializmus nem egy praktikus programponjtát éppen a most újra kormányra jutott konzervatív Salisbury-kabinet valósította meg annak idején. Mert az igazi konzervatív nem tekinti magát sem csálhatatlannak, sem pótolhatatlannak. Ugyancsak a konzervatív Arthur James Balfour tiltakozott egyízben a rideg pártszempontok ellen: »A liberális párt, ugymond, a liberális párt sohasem volt azonos Anglia lakosságával, most sem az, sohasem is az. Igaz, a toryk pártja éppily kevéssé. A nép összesége fölötté áll a pártoknak és tul rajtok, és sem a liberális, sem a konzervatív pártnak nincs joga a mellére ütve azt mondani: mi most és mindenkorra az angol nép érdekeit tartjuk a kezünkben, képviseljük őket, jogunk van a magunk érdekeit az övéivel azonosítani, s ezért minden, ami ellenünk történik, a nép ellen irányul.«

X. .

Krónika III.

Lyon, poste-restante.

Vigjáték három jelenetben.

SZEMÉLYEK:

<i>A póstamester,</i>	
<i>A segédlist,</i>	
<i>Első</i>	
<i>Második</i>	
<i>Harmadik</i>	
<i>Negyedik</i>	
<i>Ötödik</i>	
<i>Hatodik</i>	
<i>Bakfisek.</i>	

} bakfis

Történik: Lyonban, a poste-restante levelezés tilalmának az évében

ELSŐ JELENET.

A pósta előtt.

Bakfisek kara.

Nekünk, lyoni bakfiseknek,
Haj, rossz a sorsunk módfelett,
Nem kaphatunk szegény leányok
Már több poste-restante levelet.
Erkölcseinket őrzni váltig,
Habár nem kérte senki meg,
A táblátul a kúriáig
Minden jogismerő közeg.
A levelet, a rózsaszínűt
— Orczánkba szökken itt a vér —
Csak akkor adja át a póstás,
Hogyha a rácsig elkísér
A papánk, a mamánk, vagy a gyám —
Az ám!

A kúria döntötte ezt el
És ez a döntvény szomorú,
Levelet az kap csak közülünk,
Ki — c'est épatant — már nagykoru.

Kiskorúságunk szörnyű átok
S nem vált alóla senki meg,
Hiszen mivélünk levelezni
Tilos, tilos mindenkinek.
Ábrándjaink mind füstbe mennek,
Szívünk hiába zakatol,
Akkor kapunk mi levelet csak,
Hogyha a póstán igazol
A papánk, a mamánk, vagy a gyám —
Az ám!

Első bakfis: Nem, hogy ez a kuria mi mindenbe bele
nem üti az orrát! Most meg már mi miattunk aggódik...

Második bakfis: Pedig tudunk mi vigyázni magunkra.
Egy kis poste-restante levelezés... Van ennél ártatlanabb dolog
a világon?

Harmadik bakfis: És mily poétikus! Én tudom, hogy
mindig fülig pirulok, valahányszor megkérdezem a póstán, hogy
érkezett-e levél »Demi-Vierge 16« címre?

Negyedik bakfis: És az a csunya döntvény most ettől
az ártatlan örömüktől is meg akar fosztani.

Ötödik bakfis: Hector levelét kétezer év múlva fogják
nekem kézbesíteni. Addigra talán már nagykoru leszek...

Hatodik bakfis: Vagy legalább is be fogod vallhatni,
anélkül, hogy pirulnod kelljen miatta.

Első bakfis: Így ez nem mehet tovább. Hogy én min-
den alkalommal magammal hozzam a papámat...

Második bakfis: Én a mamámat!

Harmadik bakfis: Én a gyámomat!

Negyedik bakfis: Lázadjunk föl!

A többiek: Ugy van, lázadjunk föl!

Ötödik bakfis: Adják vissza a szabad levelezés jogát!

A többiek: Ugy van, ugy van! Le a kuriával és az ő
nevetséges döntvényeivel!

Hatodik bakfis: Egész Európa kaczagna mirajtunk, ha
ezt eltűrnők...

Első bakfis: Csendesesen! Itt az erőszak nem használ.
Valami cselhez kell folyamodnunk.

Második bakfis: Nem lesz nehéz a kuria eszén tuljár-
nunk...

Első bakfis: A kuriát ki kell hagynunk a játékból. De
a póstamester... Meg kell őt nyernünk, hogy adja ki levelein-
ket. Én magamra vállalom a dolgot...

A többiek: Helyes, helyes, éljen!

Első bakfis: Tehát munkára fel!

Mind: Munkára fel!

Első bakfis: Én bemegyek a póstára, ti addig... szóra-
kozzatok, vagy nem... jobb lesz, ha imádkoztok (ájtatosan).
Imádkozzatok testvéreim az igaz ügyért! (Besiet a póstára.)

A többiek (térde borulnak és ájtatosan imádkoznak).

MÁSODIK JELENET.

Történik a póstán.

A póstamester:

Én, itt Lyonban póstamester,
Szerencsés egy fiú vagyok,
Sok szép menyecske, szép kisasszony
Kökény-szeme reám ragyog,
Esdőn, epedve hány tekintet
Száll itt szerelmesen felém,
Mikor a szörnyű sok levél közt,
Az „övé” végre megelésem.
De, hogyha eddig általadtam,
Ezentul nem adom,
Megtagadom,
Bár ez szokatlan,
De, haj a döntvény szigoru
S csak az kivétel, aki nagykoru.

Hatalmam im e rendelettel,
Megint emelkedett nagyon,
Hiába vón sirás, könyörgés,
Magam legyőzni nem hagyom.
A rózsaszínű levelek most
Gazdátlanul hevernek itt,
Papák, mamák tanuskodása,
Ezentul itt csak az segít.
Mert, hogyha eddig általadtam,
Ezentul nem adom,
Megtagadom,
Bár ez szokatlan,
De haj, a döntvény szigoru
S csak az kivétel, aki nagykoru.

A segédtsizt (megjelenik az ajtóban).

A póstamester: Nos, kedves segédtsizt ur, milyen a mai
termés?...

A segédtsizt: Szinte hihetetlen, 4852 poste-restante
levél...

A póstamester (a kezét dörzsöli): Nagyon jó, nagyon
jó! Itt fog maradni valamennyi, az év végén pedig el fogjuk
árverezni az egész rakományt... Hadd lássa a kuria, hogy
döntvényét nem pazarolta érdemtelenre...

Első bakfis (belép): Ah, póstamester ur!

A póstamester: Ah kisasszony, engedje meg, hogy üdvö-
zöljem önt... Igazán, ön ma olyan rózsás színben van, mint
egy ötven centimeos levélbélyeg...

Első bakfis (pirulva): Póstamester ur!

A póstamester (szerényen): Vannak ilyen költői hason-
lataim... De miben lehetek szolgálatára kisasszony...

Első bakfis (még jobban pirulva): Egy levél... egy leve-
let várok...

A póstamester (összeráncolja a homlokát): Levelet?
Poste restante levelet?

Első bakfis (lesüti a szemét).

A póstamester: Hallgatását beleegyezésnek veszem. De
hát a kuria?...

Első bakfis (sóhajt): Ah, a kuria!

A póstamester: Nem adhatom ki a levelet, bizony isten
nem adhatom ki!

Első bakfis (sóhajtva): Nem is kérem, ugy is tudom,
hogy hasztalan volna. De azt... azt talán megtudhatnám, hogy
megérkezett-e az a levél?

A póstamester (részvétellel): Szegény leány! És milyen
szép ezzel a szenvedő arczczal! Rögtön megnézetem... Segéd-
tsizt ur, legyen szives és nézzen utána... Minő címre kérem?

Első bakfis (alig hallhatóan): Demi-Vierge 500.

A segédtsizt (átkutat egy csomó levelet): Sajnálom
kisasszony, nincs... Van Demi-Vierge 16, Demi-Vierge 42, Demi-
Vierge 57. — Ez a cím nagyon népszerű! De Demi-Vierge
500. nincs.

Első bakfis (nagyot sóhajt): Tehát megint nincs!

A póstamester (növekvő érdeklődéssel nézi): Elbájoló!
És nagyon fáj nagysádnak, hogy nincs levele?

Első bakfis (könyes szemmel): Kimondhatatlanul.

A póstamester (melegen): Hátba holnapra lenne?

Első bakfis (pirulva): De póstamester ur! Hová gondol?

A póstamester (egyre melegebben): Feleljen kérem, ha
holnapra egész bizonyosan lenne, eljönne érte?

Első bakfis (alig hallhatóan): El!

A póstamester (megcsókolja a kezét. Érzéssel): Köszönöm!

Első bakfis (szégyenlősen kisiet).

A póstamester (magában): Irok neki, minden bizonynyal
irok neki... Ah, milyen leány! (A segédtsizthez): Segédtsizt
ur, ha holnap »Demi Vierge 500« címre levél érkezik, azt ki
kell adni. De csak azt, amely erre a névre érkezik...

A segédtsizt: Megértettem, póstamester ur!

HARMADIK JELENET.

Történik másnap, ugyanott.

Első bakfis: Kérem segédtsízt ur, érkezett levelem?*A segédtsízt:* Demi-Vierge 500?*Első bakfis:* Igen.*A segédtsízt* (átad neki két sulyos csomagot): Parancsoljon nagysád. Összesen 257 darab... És hogy fogja nagysád ezt a sok levelet elvinni?*Első bakfis* (keccses mosolylyal): A hordár kinn várakozik. (Távozóban): Elég munka lesz ugyan, amíg ezeket a leveleket kiosztjuk, de hát az ember úgy segít magán, ahogyan tud!

— Függöny. —

Incubus.

A nővér.

Irta: FRANÇOIS DE NION.

Szőnyegekkel kirakott portière-ekkel és függönyökkel kibélelt kis lakás volt, tele tömve elpuhultságra valló, puha, csábító butorokkal. Az alacsony lakást majd agyonnyomta a mennyezet, ami félig bizalmas, félig titkolódó benyomást keltett. A kisse. nyitott ajtón keresztül látni lehetett a hálószobát, földig érő nagy ágyával, szürke plüs-takarójával. A sarokban egy toilette-fülke fehérlett.

Pierre Le Ray fölkelt, megigazitott egy vázában lévő nagy bokrétát s megpiszkálta a kandalló tűzét, mely a kis szalon sötét háttérében tátogatta vörös torkát. Rossz kedve volt, mint ahogy az ember idegen helyen érzi magát.

Török dohányának aromája s az élővirágok illata izgatta érzékeit.

Hetenként kétszer jöttek össze a Rue de l'Arcade e kaczer buvóhelyén. De itt feltétlenül védve voltak minden meglepetéstől, mert a lakásnak másik kijárata is volt a Pasquier-utcára.

Mintha csak kizárólag házasságtörők számára készült volna.

A bemeneti ajtó zárjában kulcsot hallott csikorogni s megjelent a teremben d' Arcóle hercegné. A komor, sötét szobában kivehetetlenek voltak alakjának körvonalai, de jelenlétét eléggé elárulta hajának, ruhájának és testének illata. Megállt a szoba közepén s kezét szívére szorította.

— Beh megijedtem Pierre! beh megijedtem. Bizonyos vagyok benne, hogy a nyomomban voltak.

Pierre mosolyogva közeledett felé.

— Ugyan kedves barátnőm, hiszen mindig így félsz.

— Biztos vagyok benne, hogy ma csakugyan követek. Nézze csak Pierre, hogy nincs-e valaki az utca másik oldalán.

Pierre megindult, de a hercegnő utját állta:

— Ne menj! Még megismerné az alakodat.

A fiatalember vállat vont.

— Azt képzeli, hogy a férjének nincs egyéb foglalkozása, mint önt követni? Fontosabb dolga van ilyenkor a klubban a bacarat-asztalnál.

— De ha mondom, hogy gyanakszik. Ha maga nem leselkedik is, meglehet másokkal. — Tudod, hogy mennyire gyanakszik rád. A múltkor azt kérdezte: »Hova lett a kis Le Ray? Sehol sem látni.«

— Ez még semmit sem bizonyít.

— Azt hiszed? — Hát ezelőtt egy hónappal miért mondta, hogy nagyon gyakran jársz a házhoz?

Az utcai lámpa fölgyuló fénye megvilágította alakjukat. A nő magas, karcsu, fejedelmileg keccses alak volt czobolyprémes köpenyében. A férfi élénk, bizonytalan szemű, vékony bajuszu sovány ember.

— Tedd be az ablaktáblákat s gyujtsd meg a lám-

pát, — mondá a nő. Beszélni szeretnék veled, de félek a sötétben.

Le Ray engedelmeskedett. Megnyomott egy gombot a falon, mire fölragyogott a villamos lámpának tejüveg-gel enyhített opálszerű fénye. A fehér fény beragyogta a terem minden zugát, behatolt a hálóterembe is s előntötte az asszony édes arcát, halvány kezeit.

Az asszony hirtelen leült, föntartva kalapját és köpenyét, a férfi meg állva maradt a kandalló mellett.

— Figyelj ide! Már régóta gondolkodom erről a dologról. Kell valami ürügyet találnunk, hogy gyakran hozzánk jöhess, föltűnés nélkül, valami magyarázatot, mely férjemet teljesen megnyugtassa. Egyszóval, hogy együtt tölthessük ezt az utálatos hat hónapot Touraine-ben. Fiatal vagyok, jogom van a boldogsághoz; nem akarok nélküled élni.

Parancsoló hangon beszélt, amiben benne volt a küzdés és a győzelem vágya.

— Találtam rá ürügyet.

Főlemelkedett s belépése óta először veté magát szeretője karjaiba.

— Nem tudom, hogy szeretlek-e, de azt tudom, hogy nem vagyok képes s nem is akarok nélküled élni. Megtaláltam az eszközt, hogy ne kelljen elválnunk soha, soha. Csak téled függ.

— Mit akarsz?... Csak nem azt akarod ajánlani, hogy öljem meg a férjedet?

— Bohó! — Ámbár... de nem erről van szó. —

El akarod-e venni nővéremet, Marguerite-t?

A férfi meghökkenve hátrált.

— A nővéredet!

— No persze. Miért ne! Kétszer-háromszor láttad nálunk. Különben itt van!

S hevesen dobott egy fotografiát a kandallóra.

— El akarod velem vétetni a nővéredet? — ismétlé Le Ray.

— Miért ne? Tizenhét esztendő; meghal a zárdában az unalomtól, — szabadulni szeretne. Te huszonhat éves vagy, nagyon jól illenének egymáshoz.

— Sohase adnák hozzám, — mondá a férfi alázatosan.

— Azért talán, mert téged egyszerűen Le Raynek hívják, őt meg d' Epernonnak? Nohát én is csak d' Epernon vagyok s mégis d' Arcólehoz mentem nőül, aki herceg ugyan, de az öregapja borbély volt s Tardiveaunak hívták. Majd vesznek neked valami czimét Rómában. Van valamicske birtokod? Ne volna?... hát a kis anjoui birtok.

— La Morinière?

— Az. Nagyon jól hangzanék Le Ray de la Morinière gróf.

— De hiszen alig van valami vagyonom, neki meg legalább háromszázezer frank jövedelme van.

— Baj ez?

— De hát nem lehet, nem lehet. Mert mégis csak a nővéred ő, Hélène.

— Eh bien, tudom, hogy a nővérem. Tudom, azt akarod mondani, hogy gyalázatos dolog. Igen, a nővérem. De végre is mit határoz ez? Ha más fiatal lányt vennél el a pénzéért, a mostani helyzetemben, akkor is csak a szeretőm maradnál, ugy-e? Hát ez nem gyalázatos dolog? Vagy csak mert az én nővérem? Ha csak ez a baj, majd elrendezem a dolgot. S ha arról van szó, hogy kettőnk közt ki legyen a szerencsétlenebb, akkor csak inkább legyen ő.

— Hélène!

— Hallgass, különben gyávának nevezlek.

Le Ray mosolygott.

— Ne mosolyogj! Gondold meg, hogy a hercegnék nagy összeköttetései vannak a kormányval s hogy a konstantinápolyi nagyköveti állás hamar megürülhet.

Ha a nővérem férje vagy, misem természetesebb, mint hogy elviszünk magunkkal. Hiszen ugyanis benne vagy már a carrièrban. Mily szép jövő kínálkozik a számodra.

Le Ray tagadólag intett, de a lelke már ingadozott. Az öröm jóleső érzése töltötte el egész valóját. Előtte volt egy vakító pálya, egy előkelő házasság, csak a kezét kellett volna utána kinyújtani. Fényes rang kínálkozott a számára, melynek révén összeköttetésbe léphetett volna Franciaország legbüszkébb neveivel. S azután a nagy vagyon, mely nyugalmat ad, mely maga egész gyönyörűség. A hercegné magára hagyta, hadd álmodozzék. Lassan, nyugodtan lefejté magáról felső ruháit nyugtalan pillantásokat vetve a másik szoba felé.

A fiatalember szemeiben fölragyogott a fényes jövő reménye, a nagykövetségi palota ragyogó élete, az ambíció. Gépiesen nyult a fotográfia után, melyet a hercegné a kandalló párkányára vetett. Lágy, szomorú tekintetű, tiszta arcú leány képe volt. Alakját még kecsesebbé varázsozták leomló fűrtel. Le Ray egészen ellágyult, meghatottan merült az arcocska szemlélésébe.

Hirtelen azt érezte, hogy a hercegné rája ugrott. Teste erősen odaütődött az övéhez. Vonagló ujjakkal, karvaly-körmökkel igyekezett tőle elragadni az arczképet, hogy örült dühében darabokra marczangolja. Azután fuldokló zokogással, kétségbeesetten sikoltá:

— Nem engedem, hogy szeresd! Nem engedem, hogy szeresd!

Krónika IV.

Vilmos átváltozásai.

— június 27.

Kezdetben vala Jupiter. Ő volt a legfelségesebb, ő jelent meg mindennap más-más alakban e földtekén s ő volt az, aki a legsűrűbben használta az olympusi jelmez-kölcsönző-intézetet. Ma mint öreg vándor teszi próbára Philemon és Baucist, holnap mint bika szállítja át Európát a vizen, holnapután mint arany-eső ejti meg Danaet... s orfeumi körökben azt beszélnek, hogy ez volt az utolsó arany-eső a világon.

De Jupiter, mint legújabb novellistáink mondanák, le van járva, felül van mulva, tönkre van silányítva.

Azután jöttek Haran al Resid, József császár és Szelistey Andor. De ki beszél már róluk? Hova lettek ők? Ott vannak, ahol a tavalyi hó. Csak Szelistey Andor kukkan be Kőbányára, hogy a következő pillanatban megörölvén siessen vissza Pestre.

Ők sem jelmezt kölcsönöznek többé. Megszégyenülten vonultak vissza a történelembe, hogy helyet adjanak Vilmosnak, minden idők legnagyobb átváltozójának:

Mert az ő kis eben gubát cseréléseik gyerekjátékok valának ama nagyszerű átöltözésekhez képest, amelyeket ez a Vilmos nevezetű Toto-Tata produkál a Germánia című operette harmadik felvonásában.

Mily lelemény! Mennyi finesse! S mily gyorsaság az átöltözködésben!

Tessék megítélni egyetlen nap történetéből, melyet ily czímen kögítünk szerves egészszé:

Huszonnégy óra egy uralkodó életéből.

ÉJJELE.

1—5-ig: Vilmos előírás szerint hányja-veti lábát császári nyugvó helyén. Meglátszik szabályos s energikus mozdulatain, hogy álmában a német parlamentet rendszabályozza meg:

REGGEL.

5 órakor felszökell nyugvó helyéről s felhuzza Hohenzollern Kilián nagy csizmáit. — *Monolog*:

— Szent szürke has! hogy kedves francia nyelven beszéljek... Birodalmamban még ötkor sincsenek ébren?! Ezek az emberek képesek aludni! (Fagyos dühvel): Ők alusznak! (Megnyomja a csengőt): Hej, Hohenlohe! Fiaim, Cselényi!

Hohenlohe (ijedten gurul be): Felség!

Vilmos: A rézangyalát! mint Frigyes ősem mondta... Hohenlohe, ön elfelejti, hogy meg kell plombálnunk a trónörökös fogát. Hamar mosdótálat és fogvájó gépet!

Hohenlohe: Felség! A trónörökös ő fenségének legkegyelmesebben aludni méltóztatik...

Vilmos: Le kell önteni egy dézsa jeges vízzel. Rousseau kollégám mondta: edzeni kell az ifjúságot. Le roi l'a dit.

Hohenlohe: Igenis, Sire.

Vilmos: Jöjjenek az összes fogorvosok. Jöjjön elő Bárcz, a falu, mind.

Bevonulnak: (a siró Augusztá csemetéivel, udvariak és hölgyek, fogorvosok és fogművészek.)

6-tól 7 óráig: *Vilmos* (kötényt vesz magára, megsemmisíti fogtisztító eszközeit, s leülteti a trónörökösöt egy Torquemada korabeli székbe. *Hohenlohe* megindítja a gépet, *Vilmos* megplombálja a trónörökös beteg fogát, s erőgyakorlatul kihuz egy másikat.)

Fogorvosok kara: Mily ember! Mily zseni! Minő fogorvos!

Vilmos: Hogy a fogorvosok többet tanuljanak, most az ő fogáikat huzom ki. Hohenlohe, né huzzam ki az ön fogait is?

Hohenlohe: Ó felség, a mi még van, rendelkezésére áll felségednek.

(*Vilmos* hozzá fog, hogy kikészítse a fogorvosokat. Egy fiatal fogorvos erősen acsarkodik, egy másik, kinek Vilmos hevenyében tizenhét fogát rántja ki, elájul.)

Fogorvosok kara (fogatlanul): Mily embej! Mily zeni! Minő fogorvos!

Vilmos (megnézi az óráját): Nini, már hét óra. Ne vesztegessük az időnket. Meg kell nyitnunk a kiel csatornát. Bőrkötényemet és kalapácsomat.

Hohenlohe (szintén bőrkötényben és kalapáccsal): Életem felségédé, de a csatorna már kész.

Vilmos: Majd meglássuk.

(7—8-ig: Vilmos megsemmisíti a csatornát, Hohenlohe aggodva lesi a felséges kritikát.)

Vilmos: A csatorna elég jól van készítve, de kevés benne a víz. Több vizet kell töltenünk bele.

(8—9-ig: Vilmos és Hohenlohe 11.748 pohár vizet töltenek a csatornába.)

Vilmos: Az ön pohara, Hohenlohe, keveset ereszt. Kérem, igyekezzék jobban.

Hohenlohe: Felség, ha megengedi...

Vilmos: Nemcsak megengedem, hanem kérem.

Hohenlohe (ugy segít magán, ahogy tud).

Vilmos: Több vizet, több vizet. Notabene, jegyezze meg, Hohenlohe, hogy ez lesz királyi jelmondatom.

Hohenlohe: Erről eszembe jut, felség, hogy a műalkotások órája közeleg.

Vilmos: Helyes. Ugy nézem, hogy most már elég a víz. (Bezárja a császári öltözetét s megnyitja a csatornát.) Hohenlohe, a meddig én műalkotok, ön kuglizni fog a fejedelmi vendégekkel.

DÉLELŐTT.

(9—10-ig: Vilmos megir tizenkét zseniális tósztot: a békére, a vendégekre, közép Európára és nagy Németországra, a béketlenkedő francziákra, Paul Bourget-ra, a porosz-sziléziai bábákra, Rémi Róbertre, Smith jockeyre, az üveges segédek önszegélyző egyesületére stb. stb.) De ne feledkezzünk meg a képző-művészetekről sem. A fődolog az, hogy isteni küldetésemhez képest minden irányban képezsem alattvalóim szívet és erkölcsét. (Behozatja az előtte való nap császári ellenjegyzés alá bocsátott képeket.) Lám, lám, ez csinos munka. Ez a Parlaghy Vilma elég jól fest, csak hogy még nem elég széles az ecset-kezelése. Egy pár vonással segíteni fogok a képen. (Ingujjra vetkezik és fest.) Most már sokkal jobban hasonlít hozzám. (Hohenlohe jó.) Nos, kedves Hohenlohe, mit szól ehhez a képhez?

Hohenlohe: Felség az én szemem már gyöngye. De nekem úgy tetszik, hogy ez az Arató leány valóban gyönyörű, s méltó a Felséged ecsetére.

Vilmos: Eh, Hohenlohe, ön nem ért a képekhez. Tiszteljük meg azokat, akik értenek hozzá. Mit csinál Menzel?

Hohenlohe: Einzeln-dunkliban várja az ünnepeltest, melyet reá róni kegyeskedett.

Vilmos: Praestanter. Az a gyöngéd gondolatom támadt, hogy eljátszszuk a képét. Katonáim öltözködjének fel Nagy Frigyes granátosainak. Ön egy apródot fog személyesíteni, én a főhadsegédet játszom.

(10—12-ig: nagy előadás dalokkal és tánczczal, Menzelt bekísérik és leültetik).

Főhadsegéd: Tessék ülve maradni. Én most csak főhadsegéd vagyok.

Menzel (ijedten leül):

Főhadsegéd: Apród, lépjen elő, s adjon elő valami dalt, például a *Sang an Aegir*-t.

Hohenlohe mint apród (előlép, pukkedlit csinál s dalol):

Főhadsegéd: E játszi dalban sok a báj, s még több: az ithosz és a pathosz. Apród, mondja meg e dal lantosságának, hogy Frigyes király nagyon meg van elégedve vele.

(Az óra tizenkettőt üt s az ünnepélynek vége. Menzelt szabadon eresztik. Az ünnepelt oly vigan fut haza, mint nyolczvanhárom éves lábaitól csak telik):

Vilmos (Hohenlohehez): Most el a nép-konyhába. Meglátom, népemet hogyan látják el étellemmel. Pinczereknek fogunk öltözni s mi szolgáljuk fel az ételeket.

DÉL.

Vilmos (frakkban és asztalkendővel): } Mit tetszik parancsolni? (Kihordják az ételeket és italokat.)

Hohenlohe (mint weinbursch): }

Egy vendég: Kérek még egy porció pumpernickelt

Vilmos mint pinczér (megfogja a vendég kezét s megtapogatja a pulzusát): Ön el fogja rontani a gyomrát, s dugulásba fog esni.

Vendég: Legalább szép halálom lesz, ha agyon-eszem magam

Pinczér: Isteni küldetésemnél fogva ezennel megajvitom önt. (Pofon vágja a vendéget jobbról és balról.) Meinen Namen werdet Ihr nie erfahren; ich bin Kaiser Wilhelm der Zweite. (Pinczér és weinbursch rejtélyesen el.)

DÉLUTÁN.

(2—5-ig Vilmos államügyekkel foglalkozik. Három levelet ír Bismarcknak, aztán visszavonul, hogy a trónörökös rendjének megszilárdításán dolgozzék).

Vilmos: Nem szabad.

Hohenlohe (kivül). Felség!

Vilmos: No mi az?

Hohenlohe: (kivül) A kefekötők küldöttsége jött üdvözölni Felségedet trónra lépésének ötödik évfordulója alkalmából.

Vilmos (előlép pánczéiban és vértben, Barbarossa billikomával. A küldöttséghez): Uraim, én tisztelem a kefekötőket általában és önöket különösen. Önök gyönyörűen isznak, uraim, s Gambrinus örömkönyveket hullajt az égből, midőn önöket látja. De nem tagadhatom el, uraim, hogy önök, uraim, nem tudnak kefét kötni. Kössük össze a hasznost a kellemessel, én megmutatom önöknek, hogy a művelt német hogyan köt kefét Hohenlohe, szövőszékemet!

(5—7-ig: Vilmos kefét köt. A kefekötők isznak s a császárt éltetik.)

Hohenlohe: Felség, bocsánat. De a kötelesség... Színházba muszáj menni...

Vilmos: Wildenbruchom megint költött valamit? No mindegy. Első a kötelesség.

(Belépnek az udvari páholyba. Vilmos egy tekintetet vet a szinpadra s megcsóválja a fejét.)

Vilmos: E színészek nem tudnak játszani. Hohenlohe, kergesse el őket a szinpadról. Mi fogunk játszani, hadd tanuljanak ők is valamit.

(8—10-ig. A szinpadon föllépnek: Vilmos mint Romeo és Hohenlohe mint Julia.)

Hohenlohe: Jőjj, ó éj, jőjj, szerelem-szővő éj!...

Vilmos (szaval): Die Uhr hat schon Elfe geschlagen!...

(Tovább szaval. Tapsvihar. Wildenbruch elájul a gyönyörtől. A vendégszereplőt harminczkétyszer kihívják s koszorukkal halmozzák el.)

Vilmos: Hohenlohe, erről a szép előadásról kritikát kell írunk.

Hohenlohe: Felséged még nem fáradt? Kegyeskedjék el nem felejteni, hogy holnap délután négy órakor Közép-Afrikában egy új gyarmatot alapítunk.

Vilmos: Nagyon jól van. Reggel majd értekezni fogok e tárgyban az ujságírókkal. Egyelőre, nem bánom, menjünk haza.

(11-kor haza mennek s csöngetnek a palota kapuján. A kapus dörögve jó s kényelmesen nyit ajtót.)

Vilmos: Maga a császár?

A kapus: Nem, én a kapus vagyok.

Vilmos: Nos hát maga nem tud kaput nyitni. Isteni küldetésemnél fogva, ezennel megtanítom önt kaput nyitni. (Kipenderíti a kapust az utcára.) Csöngessen!

A kapus (remegve csönget):

Vilmos (gráciával lebén elő s kecseltjesen nyit ajtót): Lásza, barátom, ez így megy. Holnaptól fogva ön órákat vesz tőlem.

A kapus: Igenis, Felség.

Hohenlohe: Felség, tán célirányos volna lefeküdni?

Vilmos (magában): Istenem, mily gyötrelmes császárnak lenni! Az ember szüntelen feláldozza magát népéért és soha se teheti azt, amit akar. De isteni küldetésemnél fogva, megadom magamat a sorsnak Hohenlohe, holnap sok a dolgunk; négykor talpon leszünk s reformálni fogjuk a veloczipédezt. Viszontlátásra! (Éj, Vilmos lefekszik s álmában tánczolni tanítja az opera szilfdíjeit.)

Operai tündérek kara:

Mily ember!

Mily zseni!

Minő tánczmester!

(Vilmos álmában mosolyog. Néma éj.)

Masque.

SAISON.

„Le a féregporral!“

»Le a féregporral!« Le vele!

Persze, hasztalan »levelezek« én. Csak meg fog maradni a féregpor, ez a czudar hazugság, mely soha még molynak meg nem ártott, ha csak a szájába nem gyűrték. Hogy is mondta a czibaki asszony, mikor az ottani vásáron a német is úgy ajánlotta a bolhaporát, hogy aszongya: »Csak a szájába tessék hinteni neki és rögtön felfordul!« »Akkor hát« — így tűnődött Bora néni — »akár a körmömön roppintsam szét!« Amire a professor ur biztatón azt felelte, hogy: »ugy is jó!«

Sok hitványságra költjük mi esztendőn át a keserves pénzt. A művészien rajzolt és hatásosan színezett plakátkép, a használati utasításnak tam-tamja s a reklám gongjának kongása meghipnotizálja a t. cz. közönséget. Mert nincs az az őrület, amelyre — bocsánatot a disztelen szóért! — balekot ne lehetne fogni. Az Eyfel-torony még nem is a legmagasabb csucsát jelzi annak a hűhónak, mellyel az eszes francziát is be lehetett »csapni« — hogy ismét bukovayass kifejezéssel éljek. A »pisztráng-por«, melyből csak egy csipetnyit köll elszórni a patak vizén, hogy a nyomán ezrével keljen a gyönyörű pisztráng és lazac, nincs olyan svindli, mint a *féregpor*, legyen annak a neve *zacherlin* vagy *naftalin*.

Azt mondja ez a hungelbrunni perziánus, hogy az ő csudaszerének már a *szaga* is előli a kártevő bogarat. Nyilván figyelmeztette valaki erre az otromba fogásra, hogy a sváb bogárnak, melynek nincs is agyveleje, amely koponyarepszítő erjedésbe jönne, mint van az embernek, ha megüti az a gye-hennai bűz. Nem is emlegette aztán többé a szagot, hanem csak dicsérte gyilkoló alkatrészeit, míg a sűrű panaszkodra végre fogta magát és kitalálta a *szagtalan féregport*. Jóravaló bogár erre is beadja a derekát. »Ugy is jó.«

És mama és feleség, mikor elkövetkezik a nyaralás időszaka — dies irae, dies illa — szalad a különféle csemege- és fűszeres-boltokba, ahol a rocks-drops, a koburgi kolbász s a stralsundi flunder mellől kikapják azokat az irtóztató irtó csomagokat, melyeket mama vagy feleség diadalmas mosolygással visz haza, hogy: no most féreg, jaj te néked! Jaj ám... de csak minekünk, sajnálatraméltó férjeknek (kérem: férjeknek és nem férgeknek) és jaj minekünk apáknak! Ahol a háznak egy zugolya, azt kiveri reggelre a Zacherlin. Ami bunda és karmantyu rejtőzik nyaranta az almáriom alján, ami gyapjuból szőtt ruha, szőnyeg, ellenző, firhang, takaró, terítő, borító tartítja a lakást, az mind sárgul attól a gyalázatos keveréktől, melyet Zacherl ur »in Tiflis, in Persien, in Asien« szedett rejtjelmes gyökérszálakból és titkos növényekből készít emberek vesztére, férgek nevetségére. Mert még nem kerültem haza nyári vakációim leteltével, hogy bundából, karmantyuból, szőnyegből, ellenzőből, firhangból, takaróból, terítőből és borítóbul »krajczár mekkoráságú folytonossági hiányokat« ne falatozott volna ki a férgeknek legyőzhetetlen, kipusztíthatatlan hadserege, míg csekély rázásra egy egész nemzedéket biztosító kukac-raj hull a pallóra. Hölgyeim!

Mamák, feleségek és hajadon-sorbán lévő buzgó gazdaszszonykák!

Mikor szőnyeges boltba, bunda-kereskedésbe lépnek: nem tűnik föl előttük, hogy ott, ahol legbővebben terem a bunda és szőnyeg, sohasem érznek zacherlint? Miért nem jutott csak egyszer is az eszükbe kérdezni, hogy ennek mi az oka?

Megfelelek rá én.

Nem is oly rég: egy napfényes juliusi északán ültünk többen az »Olaf Kyrre« fődélzetén. A Sverdholt-Klubben sirály-nevelő sziklához közeledtünk éppen, melyeknek csodáiról B., a hálai egyetemnek híres »férgésze« (helminthologus) beszélt vonzóan, midőn az egyik hallgató — szép amerikai asszony — észreveszi, hogy karmantujából, melybe a poláris tengeről

átfujdogáló metsző hideg ellen dugta a kezét, egyszerre csak moly repül ki s a melegebb nagy kürtő felé tart. Szót szöbba öltve, kérdi a szép asszony a tudóst, hogy nem találtak még ki olyan szert, amely sikeresen védene meg szőrmét, szövét a férgek ellen?

Amire B. tanár így felelt:

»Szer nincs ellenök, de igenis van eszköz.«

Ahány nő volt a hajón, mind mohón tudakolta: mi legyen az az eszköz? »Hát a — *porzó pálcza!*« felelé nyugodtan a tanár. »Ruháinkat azoktól a bestiáktól csak úgy szabadíthatjuk meg, ha folyton *nyugtalanítjuk* őket. Erre a műveletre pedig legalkalmasabb a gyakori *porolás*.«

Hát ezt cselekszi a szücs, a szőnyeg- és posztó-kereskedő is — folyton nyugtalanítja a férgeket, ami azt jelenti, hogy ezek petéstől megsemmisülnek.

Félelmes ellensége támadt Zacherl urnak azokban a nyaraltató intézetekben, melyek három havi safe-depositba fogadják a bundát és szőnyeget, azzal az ígérettel, hogy gondját fogják viselni. Ha beváltják szavukat s igazán gyakorta szellőztetik és porolják az ápolásukra bízott holmikat: belehal a naftalin; jobban, mint ebbe a féreg.

Az öreg Zacherl-kánt, a ház alapítóját egyszer in camera megkérdezte egy barátja, mondja meg lelkére, használt-e már igazán az ő csodaszere?

Amire Zacherl-kán, megsimogatva az ő gondosan beretvált állát, mosolyogva így felelt:

»Nekem használt.«

P—ó.

INNEN-ONNAN.

☆ **Lordok változása.** Az már régi dolog, hogy a kormányválságnak csakúgy bacillusa van, mint minden egyéb epidémiának. Nem csoda tehát, hogy a csodás gyógyulásban végződött magyar válság után jött nyomban a Kálnoky válság; így Bécsbe kerülve a bacillus, mihamar kiütött az osztrák válság; alig ért ez véget lethális kimenetellel, mikor a villámgyors és szeszélyes járásu bacillus egyszerre Angliából telegrafálja szerte a világnak: itt vagyok! Angliában is kormányválság van. Képzhetjük, hogy szepegnek világszerte a miniszteriumok. Mert a kormányválság ellen beoltás útján immunizálni senkit sem lehet s a tapasztalatok után valószínű, hogy az epidémia a többi országokra is át fog terjedni. Igaz, hogy a kormányválság bacillusára nem kedvező évad a nyár dereka s így az sem lehetetlen, hogy a holt saison néven a többi kormány eleven marad. A kormányválság különben a legjóravalóbb epidémiák közé tartozik, mert voltaképp mindig csak kevés ember baja. A világért sem kell azt képzelni, hogy egy-egy kormányválság mindig egy-egy országos baj. Dehogy az; — csupán országos izgalom. Olyan minit a mandula-gyulladás, melynél csak a torok legfelelősebb mirigye beteg s mégis az egész test érzi a lázt. A testtől, mely egészséges, mint a makk, ez bolondság, de nem tehet róla. Az országoktól is bolondság, hogy olyan komolyan veszik kormányválságaikat. A kormány nélkülözhetetlen intézmény ugyan, de csak azért, mert tényleg van s nem tudjuk hogy mi lenne, ha nem volna. Hanem e mellett a kormány korántsem és távolról sem olyan fontos szerv a nemzet testében, mint a naivok gondolják. Minden kormány jó, amelyet képesek vagyunk eltérni s agyon nem ütni. Viszont az a kormány sem képes a nemzet sorsára lényeges befolyást gyakorolni, a melyeknek szobrokat emelünk. S minél haladottabb valamely nemzet, annál kevésbé függ a sorsa a kormánytól s annál kisebb jelentőségű rá nézve a kormányválság. Az angol nemzet például tökéletesen úgy fog fejlődni, stagnálni, vagy hanyatlani Lord Salisbury kormánya alatt, amint fejlődött, stagnált, vagy hanyatlott Lord Roseberry kormánya alatt... Ő, igen, igen, tisztelt, bölcsen értesült újságpolitikus urak, — én is tudok annyit Szokolay Kornél infor-

mativ cikkeiből, hogy a két lord közt óriási a politikai, elvi különbség. Én is tudom, hogy a liberalis lord meg akarta csinálni az *ir home rule*-t, a konzervatív lord pedig ezt semmi áron megcsinálni nem akarja. Ő, én is igen jól értesült ember vagyok s ezt mind tudom. De mégis mély rendíthetetlen meggyőződésem, hogy a kormányválság miatt s a rendszer változás folytán Anglia sorsában egy hajszálnyit sem változik. Londonban, köd lesz és munkástüntetés a trafalgar squaren; Birminghamben, Manchesterben kereskedni, Cambridgeben és Oxfordban levelezni, Skóciában dudálni, Írlandban lázongni s a gyarmatokon rabolni fognak az emberek, — úgy mint eddig és mindig. A *home rule*, melyet Eddigi lord akart, de nem tudott megcsinálni, esetleg most lesz meg, mikor az Ezután lord nem akarja megakadályozni. Egyszóval Angliára nézve az tökéletesen mindegy, akár Lord Boodle, akár Lord Coodle, akár Lord Doodle — Foodle — Grodle — Joodle stb. stb. volt, van, avagy lesz kormányon. Amint ezt már a halhatatlan Dickens parlamenti reporter korában is szakértően konstataulta és megírta volt.

* * *

♣ **„Méltóságos jegyeselek!”** A napokban történt, hogy egy boldog mátkapárt, midőn az Ur színe elé járult, hogy egymásnak örök hűséget esküdjön: így szólított meg Istennek szolgája.

Fiatal báró vett el fiatal grófkisasszonyt, s aki kezüket egybefűzte s Istennek áldását könyörögte le a jegyesekre, az ország hercegprimása volt.

„Méltóságos jegyeselek!”

Tehát az oltár előtt sincsen egyenlőség. Persze a temetőben sincs. Tán csak a fején s a fejfa alatt, ahol a demokráta férgek őrlenek meg minden testet, mely apától fogantatott és anyától született.

Én azt szeretném, ha az eskető pap, a szent cselekedet ünnepies percében, tegezné a fiatalokat, mint a Szeretetlen gyermekeit. Mi súlya is van a nevetséges földi czimezgetésnek, mi fénye a társadalmi polcznak: szemben az örök malaszt forrásával?

„Méltóságos jegyeselek!” — méltóztassanak az egymás méltóságos kezét megragadni és én főmagasságu áldással fogom megpecsételni frigyüket.

Igy kellett volna folytatnia a primásnak.

Az a szegény szent, akinek szívjóságát példázzák ama nagy templomon kívül a hollók, amelyeket kenyérrel tartott jól egykoron: az a kegyes férfit mit gondolhatott magában, ha e pillanatban lelke ott lebegett az áldásosztó főpap körül?

Szoktak-e a szentek gúnyosan mosolyogni?

Varnhagen von Ense, a finom elméjű, metsző éllel író diplomata, ki éveken át volt bejáratos I. Vilmos német császár királyi bátyjának udvarába, a husvétünnep alkalmából naplójában a következőt jegyzi föl: »Megkaptam én is a sorrendet, melyben az udvar az Ur vacsorájában való részesülés végett vonul a templomba. Negyedik pontja így szól: »Hierauf begeben sich die *allerhöchsten* Herrschaften an den Hauptaltar, um dem *Höchsten* ihre Devotion zu bezeugen.«

* * *

♣ **A przemysli tizenhárom.** A »13« szerencsétlen szám, mondák megfontolva a cikkírók s többé semmi kétségük nem volt az iránt, hogy tizenhárom magyar huszár vére festi pirosra a przemysli vár udvarát. Elbusul tehát szívük a szép magyar legények szomorú halálán, melyről legelőbb egy polgár-lap adott szenzációs nyári hirt. Vala pedig immár június 24-ike, amikor a kieli nagy parádé már lezajlott, az angol kormányválság pedig még nem ütött be. Igazán, jobbkor már nem jöhetett volna az a przemysli tizenhárom. Mártván ennek okáért pennájukat gyászfekete tintába, megírták, hogy katonának lenni és a saját bajtársai által agyonlőve pirosra festeni a przemysli vár udvarát, nagyon keserves. Alig volt azonban ideje az embereknek e felett mélyen elbusulni, már megjött a kétségbevonhatatlan czáfolat,

mely szerint a przemysli vár udvara ma is csak olyan fakó, mint ezelőtt s annak pirosra festését a hadügyi budgetbe eddig egyáltalán fel sem vették. A tizenhárom magyar huszár ellenben köszöni a szíves részvétet és tiszteletét küldi a cikkíró uraknak, de egyébként igen egészséges és egészen jól érzi magát. A tizenhárom büntetésből agyonlőtt magyar huszár tehát nem egyéb, mint egyetlenegy polyák hirlapi kacsa, melyet itt-hon még meg is spékelték s aztán így táltak a nyájas olvasó közönség elé. A nyájas olvasó közönség egyéb híján elfogyasztotta ezt is, sőt jól is esett neki a kövér falat. Mert mit bánja a nyájas olvasó, hogy az, amit olvas, igaz, vagy nem igaz! Sőt az ilyen igen bus szenzációs kacsa két gyönyörűséget is okoz neki: egyet, amikor elolvassa és elhiszi; másikat mikor megjön a szívet könnyebbitő czáfolat. A kíváncsiabb természetű laikus azonban ilyenkor mindig azt szeretné tudni, hogy: vajjon milyen arczot vág a gyors és világos czáfolathoz a cikkíró, aki az előtte való este olyan fennen hirdette a tizenhárom rettentő halálát?... Naiv kíváncsiság! A cikkíró soha sem vág semmiféle arczot, hanem mindig csak vállat von. No — és pláne a jelen esetben! Hiszen most voltaképp meg sincs czáfolva. Legalább is nem egészen. Mert a cikk lényege az volt, hogy katonának lenni és a saját bajtársai által agyonlővetni a przemysli várudvaron, nagyon keserves. Biz ez igazán keserves. Ezt nem czáfolhatja meg senki s ha meg is kísértene valaki a czáfolatot, mi ezt a keservet továbbra is változatlanul fentartjuk.

* * *

♣ **Nemzetközi rébusz.** Becsületes uri-ember-e Crispi, avagy korrupt szédelgő? Ki tudná ezt egész bizonyossággal megmondani? Ha becsületes uri ember, akkor miért leplezik le minduntalan? Miért teszik közzé kétes házassági műveleteinek anyakönyvi lapjait? Miért sütik rá, hogy a világcsaló Taulongtól és Reinachtól pénzeket pumpolt? Miért bélyegzik meg, hogy a Panama Mefiztofelesét, Herz Kornéliszt fölréndjelezte? Miért gyűjt és tesz közzé ellene szóló súlyos okmányokat előbb Giolitti, aki nem valami senki, hanem miniszterviselt uri talián, utóbb Cavalotti, aki szintén valaki, lévén az újabb olasz költők közt a legnevezetesebbek egyike. És miért ad a leleplezőknek igazat nemcsak a veszett bolond Imbriani, hanem a nyugodt, előkelő és dugaszdag Audini marquis is, aki pedig van Olaszországban olyan jelentékeny politikai férfit, mint például nálunk gróf Szapáry Gyula... Miért üldözik Crispi ilyen kitartó dühvel, ha Crispi becsületes uri ember?... Ha meg Crispi korrupt szédelgő, akkor: miért első minisztere és politikai vezére Olaszországnak? Miért választanak neki akkora többséget, a mekkorát csak akar? Miért tapsol és evviváz az a nagy többség minden önérzetes szavára? Miért rohannak át fanatikus parlamenti hívei az ellene dühöngő szélsőbalt felpofozni? Miért ír róla magasztaló cikket »A Hét«-ben Ignatus? És miért csókolja őt meg coram publico az olaszok nemes, büszke és becsületes királya?... Ha Crispi becsületes uri ember, akkor leleplezői és üldözői kivétel nélkül gaz rágalmazók. Mert a politikai pártgyűlölet a legmesszebbmenő machiavellizmus mellett sem elég ok arra, hogy e réven tisztességes emberek megvesztegethető tolvajnak s asszonyrontó paráznának bizonyítgassanak egy másik tisztességes embert. Pártgyűlöletből elmondhatnák őt zsarnoknak, jogfeladónak, erőszakos vadállatnak és hazaárulónak, úgy amint nálunk is elmondják minden ilyennek a minisztereket a miniszterellenesek. De privát családi és pénzügyi gazembereknek nálunk sem igen mondanak nyilvánosan becsületes minisztereket becsületes elleneik... Ha pedig Crispi korrupt szédelgő, akkor lelkes védelmezői és hívei kicsodák? Vakok? Vagy cinikusok, akik nem sokat adnak arra, hogy egy ország első miniszterének tisztességes embernek is kell lenni?... Olyan dilemmák ezek, a melyeken soká eltöprenghet az ember, ha éppen okosabb dolga nincs. De bármennyit töprengjen: Crispi karaktere felől biztos véleményt jó lelkiismerettel nem alkothat soha. Hiába ítélte el a reggeli lap hírei nyomán, az esti lap után már

ismét magasztalja. Crispi a páratlan napokon becsüljük, a páros napokon utáljuk. Valóságos szerencse, hogy sok egyéb, bennünket közelebből érdeklő bajunk is van, mert ha nem volna, bele kellene örülnünk abba a megfjejthetlen kérdésbe: becsületes uri ember-e Crispi, avagy romlott szédelgő?

* * *

♂ **A czvikker.** Az üvegét Stokbridgeban gyártották, Belgiumban köszörülték és Calderoni ékes aranykerettel övezte. Merész hajlásu, büszke sasorr a viselője. Becses jószág diplomátának egy ilyen kristály üveg, ha tisztán mutat, és okos dolog, hogy minden politikus a maga szemüvegén keresztül nézze a világot. A szem meggyöngül, a szemüveg egyforma marad mindig, a szemüveg mozdulatlanul pihen, a szem hátra is néz, a szemüveg előre mutat csupán, a szem olykor mosolyog, és olykor könyezik, a szemüveg nem érez és nem sir; — a szem a lélek tükre — a szemüveg a külső világé. A szem poéta, a szemüveg bölcs. Azonkívül az ilyen kristály-lencsék közelebb is hozzák — úgy mondják — a tárgyakat és ki tudja, talán az ilyen finoman köszörült üveg mögött végre mégis csak észreveszik az embert.

* * *

☆ **Szúk Macedónia.** A macedónok nem férnek sem az országukba sem a bőrükbe. Lázonganak a pogány török ellen s számitanak a keresztény Európa hatalmas pártfogására. S aligha számitanak roszszul. Európa minden lumpot pártfogol, mihelyt azt a szegény török akarná rendre utasítani és elpáholni. Ha azonban nem vagyunk érzékenyek, be kell látnunk, hogy Európának igaza van. A török, az — Ázsia. Ázsia pedig Európának éles és határozott negációja. Hát hogyan nézhetné Európa jó szemmel azt a népet, mely bele csorbit abba, hogy Európa csakugyan mindvégig Európa legyen? S félre téve török szimpathiáinkat s európai egyensúly-theoriáinkat, néha napján lelkiismeretem ösztökélése velem is azt kérdezteti; mit is keres még egyre Európában — Ázsia?

* * *

♂ **Közeledés.** A delegatióban Pulszky Gusztáv üdvözölte Horánszky Nándort, a nemzeti párt szónokát, mert beszédéből azt vette ki, hogy a nemzeti párt közeledik a szabadelvű párt-hoz. Horánszky és Apponyi gróf is sietett tiltakozni a dicséret ellen, ott nem közelednek a kormánypárthoz, sőt ellenkezőleg, egyre távolodnak tőle. A közeledés tehát optikai csalódás volt csupán, de már a nemzeti pártot rendszeresen üldözi ez az optikai csalódás. Mikor testestől-lelkestől liberalisnak vallotta magát, az egész világ klerikálisnak látta és most, hogy megy, egészen olyannak látszik, mintha jönne.

A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság a napokban tartotta meg tizenkettedik rendes közgyűlését *Pallavicini Ede* őrgrof elnöklete alatt. Az igazgatóság javaslatának értelmében elhatározatott, hogy a tartalékok javadalmazása után osztalék fejében részvényenként 30 frt fizetessék ki. — A közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését, valamint az elege terjesztett az 1894/95. üzletévről szóló mérleget és megadta a felmentést. Az igazgatóságba Ullmann Adolf újból, mint új tagok Szirmai Oszkár és a társaság műszaki tanácsosa Aron Jules, a felügyelő-bizottság tagjaiul dr. Heinrich Béla, Rosenberg Felix és Schubert Vilmos újból és mint új tag Selevér József választott meg.

Új villamossági és közlekedési részvénytársaság. A napokban tartották meg a magyar általános hitelbank helyiségeiben az új villamossági és közlekedési vállalat alakító közgyűlését, Lukács Antal elnöklete alatt. A vállalat 10 000 000 korona alaptőkével létesül és egyelőre 50%-ot fizetnek be a tőkére. A társaság elektromos vasutak, villamos telepek és mindenféle vasutak építésével, megszerzésével és finanszírozásával fog foglalkozni. Az igazgatóság tagjai: Gróf Andrassy Sándor, Barcza Károly, Blum Mór, Born Zsigmond (Born és Busse, Berlin), Braun Sándor (Gesellschaft für elektrische Unternehmungen, Berlin), Gutman Jenő (Dresdner Bank, Berlin), Imelmann Róbert (S Bleichröder, Berlin), Lent Alfréd (Disconto-társaság, Berlin), Loewe Izidor (Ludw. Loewe & Co. Actiengesellschaft, Berlin), Lukács Antal, Michelet Richárd (Bank für Handel & Industrie, Berlin), Pallavicini Ede őrgrof, id. Pekár Imre, Schwarcz Félix és Wodianer Béla. A felügyelő bizottság tagjai: Benkő Kálmán, dr. Félegyházy Ágost, Hoffmann Károly, gróf Kornis Károly és ifj. dr. Neumann Sándor. Az alakuló közgyűlés után az igazgatóság megválasztotta Lukács Antalt elnökké, őrgrof Pallavicini Edét és Lent Alfrédet pedig alelnökké.

Hajózási kilométer mutató.

A Magyar-Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság kiadta a hajózási kilométer mutatóját a Duna, Tisza, Dráva, Száva, Körös és Maros folyók valamint a Béga, Ferencz és Ferencz József csatornák részére. — A kilométer mutató a társaságnál kapható, ára 75 kr.

HETI POSTA.

Új előfizetőinknek pótlólag megküldjük Ambrus Zoltán Szeptember című kiválóan szép regényének eddig megjelent folytatásait.

Budapest. Keve. Kérem, a lét problémái nem érnek egy hajtófát sem, ha nem a lét veti föl, hanem a mindenáron való bölcselkedés. Üres, találós mesék, meddő kazuisztika ez különösen novellában s még különösebben drámában. Shakespeare sohasem fejtegetett problémákat s munkái tele vannak problémákkal, ellenben Ibsen probléma nélkül még csak vacsorálni sem ül le, anélkül, hogy valakit valamiről valaha meggyőzhetett volna. S most képzelje el az Ibseneket oly primitív formaérzékkel s oly gyenge alakító képességgel, mint az öné. Mire jutnánk?

Fiume. Vasuti. Czethalikra Budapesten is kapható. Minden pénteken kapható belőle minden vendéglőben, ugyanakkor kaphat rántott alzárin-tinta-halat.

Ruszipolyána. Esztiike. A lapot átdirigáltuk, egyebekben nagy a panaszunk. Hát beamterek vagyunk mi, hogy olyan körülményesen hivatalos és olyan udvariasan barátságatlan hangon ír, mintha nem is jóbarátok volnánk? Pedig lássa, a fejünk nem deres és ön is nem régóta látszik ki a földből. Miért akarnak a gyerekek, az öregek és a jóbarátok az idegenek nyelvén beszélni? Pá, üdv és üdvözlét. Köszöntjük a máramarosi vadkanokat, de ne adja át nekik!

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

♣ Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok. ♣

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

BETÜTALÁNY.

A 24. számban közölt betűtalaný megfejtése:

Minden érdekes az életben.

Helyesen fejtették meg: Illgnerné Szigethy Margit, Pick Béla, Nagy Lenke, Halász Ilonka és Sárika, Essi Margit, Tóth Józsa, Fejes Irén, Takács Matild, Máger Margit, Koch Sándorné, Beck Sándorné, Grimm Terézia, Szerdahelyi Zsófia.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

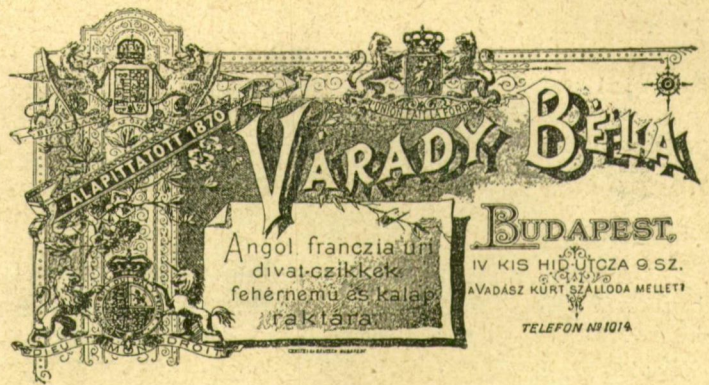
Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Hamisított fekete selyem. Égessünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. Ha valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G. (cs. k. udvari szállító)** selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem-szöveveiből. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Szt. Lukácsfürdő Kénes iszapfürdő, nagy nyitott és részv.-társ. zárt medencékkel, melyekben a forrásvíz naponként négyszer megújul. Douche-massage. Iszapborogatások. Olcsó és szép lakások pensio és lifttel. Uszodák, kádfürdők, gőzfürdők stb.

BUDAPEST.

Prospektust küld ingyen az igazgatóság.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT'

Zongorákat és pianinókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

A LEGJOBB NAPILAP

A

MAGYAR HIRLAP.

Főszerkesztő:

HORVÁTH GYULA.

Segédszerkesztő:

FENYŐ SÁNDOR.

A **MAGYAR HIRLAP** rendületlenül áll az igazi szabadelvűség alapján.

A **MAGYAR HIRLAP** semmiféle pártérdeket nem szolgál.

A **MAGYAR HIRLAP** teljesen független és csak a nagyközönséget szolgálja.

A **MAGYAR HIRLAP** évenként legalább háromszor irodalmi ajándékkal lepi meg előfizetőit.

A **MAGYAR HIRLAP** regényei, melyeket könyvalakban közöl, a legkiválóbb magyar és külföldi íróktól erednek. Legközelebb Marc Twain legújabb regényét közli.

A **MAGYAR HIRLAP** naponként 16—20 24 oldal terjedelemmel jelenik meg.

A **MAGYAR HIRLAP** díjtalanul közli a hozzá beküldött közérdekű panaszokat.

A **MAGYAR HIRLAP** tárczarovata a legélénkebb és legváltozatosabb. Írói a legelső ranguak.

A **MAGYAR HIRLAP** szerkesztőségi tagjai és levelezői az újságírói kar legkiválóbb tagjai.

A **MAGYAR HIRLAP** szerkesztői üzeneteiben naponként teljesen díjtalanul válaszol előfizetőinek minden irányú kérdésére.

Az ÉVSZAK kedvelt és elterjedt divatlapot a Magyar Hirlap előfizetői kedvezményes áron kapják egy évre 2 frt 50 krért; félévre 1 frt 30 krért; negyedévre 65 krért.

A Magyar Hirlap előfizetési ára: 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3.50, egy óra 1.20 (a postaköltséggel együtt).

A Magyar Hirlap-nak külön **KIS VILÁG**, mely valamennyi gyermeklap közt a legterjedelmesebb, de egyúttal a GYERMEKLAPJA is van, a legolcsóbb is. Évnyegyedre 50 kr a kedvezményes ára a Magyar Hirlap előfizetőinek. — Mások 75 krért rendelhetik meg a gyermeklapot.

A Magyar Hirlap postai szétküldése és kézbesítése a legpontosabb.

A MAGYAR HIRLAP kiadóhivatala,

Budapest, József-körut 47. szám.

Következő előnyös sorsjegycsoportok

kaphatók 36 havi részletfizetésre.

1 darab osztrák vör. ker. sorsjegy
1 » magyar » » »
1 » Bazilika sorsjegy »
havi befizetés összesen 1 frt 55 kr.

Évenként 7 huzás.

Főnyeremények évenként ca 1/2 millió korona.

1 darab osztrák vörös ker. sorsjegy
1 » olasz » » »
1 » Bazilika sorsjegy »
5 » Józsviv » » »

havi befizetés összesen 2 frt 25 kr.

Évenként 11 huzás.

Főnyeremények évenként ca 400,000 korona.

Már az 1-ső és 2-ik
részlet beküldése
ellenében kiadom a
sorozat és számok-
kal ellátott részlet-
ívet azonnali játék-
joggal.

1 darab osztrák vörös ker. sorsjegy
1 » olasz » » »
1 » magyar » » »
1 » Bazilika sorsjegy »
5 » Józsviv » » »

havi befizetés összesen 2 frt 75 kr.

Évenként 13 huzás.

Főnyeremények évenként ca 1/2 millió korona.

A részletek befize-
tése postatakarék-
pénztár útján bér-
mentve történik.
Minden huzás után
sorsolási lapot kül-
dök.

Fleissig Sándor bank- és váltó-üzlete

Budapest, Erzsébet-körut 2. szám.

Buziás

elsőrangú gyógyfürdő

egészen ujonnan a legmagasabb igényeknek átalakítva és május 15-től megnyitva a nagyrészt közönség részére, suly fektetve a világhírű

lápfürdőkre és az aczélforrásokra

hasonló a Spaa, Pyrmont, Schwalbach és pyrawarthei aczélforrásokkal, kitűnő meleg és hideg vas-aczélfürdőivel, moor- és ásvány-
fürdőkkel, tükörfürdővel és uszodával. = Hidegvíz-gyógyintézet és massage. =

IVÓKÚRA

kitűnő eredménnyel vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok-, kő- és vese-
baj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknél, magtalanság, idegbeteg-
ség, bujakór, eszű, köszvény és fejfájásoknál stb. Fürdőidény május 15-től októberig.

Buziás gyógyfürdő vasuti állomás: Temesvár vagy Lugos. Társaskocsik az állomásonál.
Állami hivatalnokoknak kedvezmény. Pazar villamos világítás a 80 holdnyi évszázados parkban.
Katonazene. Elsőrendű konyha és kávéházi italok. A fürdőn állandó hírneves nőgyógyász van.
Méréselt árak. Ismertetések kívánatra ingyen.

Fürdőigazgatóság BUZIÁSON.

Legélszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az

aszfalt-burkolat. Templomok, tantermek, folyosók, járdák, kocsu-
utak, hidak, vagonhidak istálló, magtárak, műhelyek, kapualjak, udvarok, terraszok, játszóhelyek, stb.,
aszfalttal burkolását, nemkülönben

nedves lakások gyökeres szárazzátételét

jótállás mellett legolcsóbban elvállalja

a magyar aszfalt részvény-társaság.

Árjegyzék, költségvetés ingyen!

A HÉT

előfizetési ára:

Egész évre 10 frt.

Félévre 5 frt.

Negyedévre 2.50 frt.

A jelenkor legjobb iromány-rendezője.

Minden példány a gyár ezimével van ellátva.

Mutatványpéldányok kívánatra készséggel állíttatnak rendelkezésre.

A GÁL-féle levélrendező önműködőleg kötő gyűjtő-mappák és bekötési táblák aczélrugós könyvháttal.

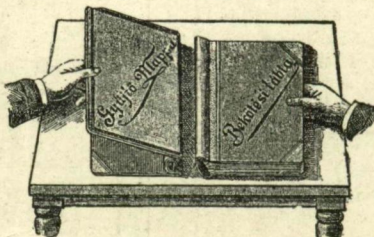
Valóban gyakorlati, képzelhető leg-
egyszerűbb kezelési, igen tartós,
szép és olcsó készülék, levelek,
számlák, okmányok, váltók, ér-
tékpapírok rendezésére, együtt tar-
tása és köteteszerű egyesítésére.
Továbbá: egyszersmind bekötési-
táblával kombinált, hírlapok, folyó-
iratok, füzetek, rajzok, tervek, foto-
grafiák stb., gyűjtésére páratlan.
Diszpéldányokban a legérdekesebb
ajándék.

Önműködő határidő nyilván-
tartó akta-doboz különlegesség ügy-
védek és bírák részére.

Lapozgatás és olvasáskor.

Beillesztés és kivevészkor.

Gyűjtő-mappa A HÉT részére önműködőleg kötő aczél könyv-
háttal diszes kiállításban 2 frtért megrendelhető a gyárosonál,
valamint A HÉT kiadóhivatalában.

Az ábrán látható »gyűjtőmappa«
megmarad tartósságánál fogva
örökké. Ha a bekötési táblával me-
geölt betét megtelt azt hozzákészült
két aczélrugóval, melyek könnyen
eltávolíthatók ismét lefogjuk és így
egy perczben kész a kötet. Levél
és okmányrendező önműködőleg
regisztráló beosztású bekötési táb-
lával együtt, nagy 8° rét alaku 2 frt,
4° rét üzlet levelekhez 2 frt 50 kr,
folió irodai fogalmazvány 3 frt,
külön kötetstábla regiszterrel 70 kr,
» » regisztr. nélkül 50 kr
két aczélrugóval együtt.

Gyűjtőmappa újságok részére 2 frt.

Gyári iroda és raktár: GÁL IMRE BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 8. sz.

SCHLICK-FÉLE

vasöntöde és

gépgyár részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: VI., külső váci-ut 1696—1699.

Városi iroda és áruaktár: VI., Podmaniczky-u. 14.

Ajánlja magát következők készítésére és szállítására, ugy-
mint: vashidak és tetőszerkezetek, szögecselt és hen-
gerelt vastartók, gőzkazánok és gőzgépek, zsilipek,
átereszek, jónak bizonyult rendszer szerinti, körszivaty-
tyuk, vízvezeteki csövek, minden nagyságban, felhuzók
kézi-, víz- és gőzerőre.

Hol keressük
a legjobb
arcport?

Kérjük a
Müller J. L.-
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznők kedvelt arcporát; mely ugy nappal,
mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek
által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak talál-
tatott. Mint pipereszer nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legzesebb fehér színt,
üdeséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

— Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. —

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás
szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártal-
mas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz be-
dörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-
pouderrel« lesz behintve.

— Egy tégely 1 frt 60 kr. — Kapható a gyárosonál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

— Utánzásoktól óvatik. —

Zwieback Lajos és Testvére

Első rendű női ruha- és konfekció kereskedők

BUDAPEST,

IV. ker., Váci-utca 5. szám.

Tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű hölgyközönséggel, hogy az utazási idényre alkalmas toilettek, saját kitűnően felszerelt műhelyeinkben jutányos áron készíttetnek, ugyanott kész utigallérköpeny és kabátok a legnagyobb választékban kaphatók.

Minden darabon a legutolsó szabott ár látható.

Zwieback Lajos és Testvére.

MATTONI
GISSHÜBLER
legjobb égvényes
SAVANYUKUT

Legjobb asztali- és öditő-ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésknél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Főraktár MATTONI és WILLE-nél Budapesten.

A Richter-féle
Tinct. capsici comp.

A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. árban üvegenként; Budapestben **Török József** gyógyszerésznél.

ÓVA INTÜNK A CÉGÜNKREL VALÓ VISSZAELESEK ELŐL

KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

Magyar bőrkézmű- és cipőgyár

Budapest, VI., Teréz-kört 43. sz.

Kitűntetve díszoklevéllel, arany- és ezüst-érmekkel. Szállít tartóssága kezessége mellett elegáns cipőket, legújabb fazon szerint. — **Pérfelcipőket:**

Czugas-cipők borju- v. kecskebőrből 3 frttól 5 frtig. Czugas-cipők kid-ből vagy lakkfejjel 4 frttól 6 frtig. Bergsteiger, fekete vagy színes, kecske- vagy borjubőrből 4 frttól 7 frtig. Regatta félcipő, borju- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 3 frttól 5 frtig. Nők számára: Czugas-cipők, zerge- vagy borjubőrből 2.80 frttól 4 frtig. Czugas-cipők kid- vagy lakkbőrből 3.50 frttól 5 frtig. Bergsteiger borju- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 3.50 frttól 7 frtig. Regatta félcipő kid- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 2 frttól 3.50 frtig. — Legnagyobb választék mindennemű gyermek- és leánycipőkben. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen. Megrendelések utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesen.

„EQUITABLE“

EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG NEW-YORKBAN.

Magyarországi képviselő Budapest, Marokkói-utca 2.

Elnök:

Kossuth Ferencz.

Igazgató:

Bánó Ödön.

Vagyon az 1893. év végével 422,640,900 frt.

Boríték az 1893. évben 105,056,512 „

Kifizetés az 1893. évben 41,195,797 „

Feltesleg az 1893. év végével 80,916,875 frt.

Új üzlet az 1893. évben 513,200,567 „

Biztosítási állomány az 1893. év végével 2,221,221,112 „